

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра терапевтичної стоматології

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної програми
«Стоматологія»

« 28 » _____ серпня _____ 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради стоматологічного
факультету

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС

КЛІНІЧНЕ НАВЧАННЯ (НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА) 5-Й КУРС

**Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика)
з терапевтичної стоматології»**

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курси та семестри вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
221 Стоматологія
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
5 курс 9-10 семестри

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
терапевтичної стоматології

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по-батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, вчене звання	1. Петрушанко Тетяна Олексіївна, доктор медичних наук, професор 2. Ніколішин Анатолій Карлович, доктор медичних наук, професор 3. Марченко Алла Володимирівна, доктор медичних наук, доцент 4. Попович Іван Юрійович, доктор медичних наук, доцент 5. Бойченко Ольга Миколаївна, кандидат медичних наук, доцент 6. Бублій Тетяна Дмитрівна, кандидат медичних наук, доцент 7. Іваницький Ігор Олексійович, кандидат медичних наук, доцент 8. Іленко Наталія Миколаївна, кандидат медичних наук, доцент 9. Іленко-Лобач Наталя Володимирівна, кандидат медичних наук, доцент 10. Литовченко Ірина Юріївна, кандидат медичних наук, доцент 11. Ніколішина Елла В'ячеславівна, кандидат медичних наук, доцент 12. Петрушанко Володимир Миколайович, кандидат медичних наук, доцент 13. Костиренко Олексій Петрович, кандидат медичних наук 14. Котелевська Наталія Василівна, кандидат медичних наук 15. Мошель Тетяна Миколаївна, кандидат медичних наук
Профайл викладача (викладачів)	https://terstom.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон Кафедри	(0532) 56-12-37
Е-mail:	terstom@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://terstom.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика)

5-й курс»

Кількість кредитів / годин – 11,0 / 330, із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 176

Самостійна робота (год.) – 154

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Обсяг Модуль 1. Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології

Кількість кредитів / годин – 3,0 / 90, із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 48

Самостійна робота (год.) – 42

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» визначається положеннями освітньо-професійної програми «Стоматологія», враховує реалізацію завдання 9 цілі 3 «Міцне здоров'я і благополуччя» (Цілі сталого розвитку в Україні на період до 2030 року) та ґрунтується на дотриманні засад академічної доброчесності у відповідності до:

- положення про організацію освітнього процесу у Полтавському державному медичному університеті - https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/EXHOB4YrpFJqaqUWjwI3e7GhMA6TcAWDd7yVXYjO.pdf;

- правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету - https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/EXHOB4YrpFJqaqUWjwI3e7GhMA6TcAWDd7yVXYjO.pdf;

- положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти у Полтавському державному медичному університеті - https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYUkpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf;

- положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету - https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/Tw1ZR7sjAmDI8i0uE6kRX5q2F80J6AiwZ2dvVlQ.pdf;
- положення про формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/65GC4bRqLembOGII7xon3ISIR7hQtFXcxUrSjdCA.pdf);
- положення про організацію самостійної роботи студентів у Полтавському державному медичному університеті - https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/pA4e0X3ke7nhuMkZbATEoLhDsEVAJsVrQtqiFjI.pdf;
- положення про електронну платформу забезпечення освітнього процесу eplato в полтавському державному медичному університеті - https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/2OeFUKHpiU70c0gps6fkzWcgJ6RsrJnnqnC8Kbyi.pdf;
- положення про атестацію здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти Полтавського державного медичного університету - https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/cLanwj0MTYrc2McsOSmixMXsagLR2Zg983mwCwa3.pdf.

Навчальний процес по набуттю знань та навичок за дисципліною «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» базується з орієнтацією здобувачів на дотримання цілей сталого розвитку якісної освіти (4) «Забезпечення всеохопної та справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх».

Опис навчальної дисципліни (анотація)

«Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» – дисципліна, зміст якої спрямований на збереження стоматологічного здоров'я пацієнтів, а саме стану зубів, органів і тканин порожнини рота, відновлення їх анатомічної форми та фізіологічної функції, запобігання стоматологічним хворобам терапевтичними методами, набуття та удосконалення практичних навичок щодо профілактики та лікування основних стоматологічних захворювань. Вивчення навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» здійснюється студентами на 5-му році навчання у IX-X семестрах. Зазначена дисципліна є обов'язковою компонентою циклу професійно-практичної підготовки освітньо-професійної програми. Клінічне навчання – освітня компонента терапевтичної стоматології, що входить до інтегрованого іспиту «Крок-2. Стоматологія» та об'єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту (ОСП(К)І).

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» є освоєння практичних вмінь щодо діагностики, лікування та профілактики захворювань слизової оболонки порожнини рота, організації та інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню, проведення маркетингу медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах

функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі та їх безпосереднє відпрацювання на клінічному прийомі пацієнтів та в фантомному залі.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Вивчення навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» ґрунтується на попередньо отриманих студентами знаннях з анатомії людини, гістології, цитології та ембріології, патологічної анатомії, біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, клінічної фармакології, патоморфології, патофізіології, внутрішньої медицини, дерматології, венерології, соціальної медицини та пропедевтики терапевтичної стоматології, терапевтичної стоматології та інтегрується з цими дисциплінами.

Постреквізити отримані студентами знання уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення навчальної дисципліни необхідні для післядипломної освіти лікаря – стоматолога із спеціальності «стоматологія».

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» є підготовка лікаря-стоматолога, здатного діагностувати захворювання слизової оболонки порожнини рота та лікувати пацієнтів із проявами патологічних змін слизової оболонки, що базується на закріпленні практичних навичок у межах цілей, визначених в освітньо-професійній програмі підготовки фахівців за спеціальністю 221 «Стоматологія». Насамперед, метою дисципліни є також надання студентам можливості оволодіти певними навичками проведення профілактичних оглядів, епідеміологічного стоматологічного обстеження населення, виявлення та усунення факторів ризику виникнення стоматологічних захворювань: збереження здоров'я зубів, органів і тканин порожнини рота, відновлення їх анатомічної форми та фізіологічної функції, запобігання стоматологічним хворобам.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- вміння проводити обстеження стоматологічного пацієнта,
- вивчення провідних синдромів і симптомів у терапевтичній стоматології,
- обґрунтування і формулювання попереднього діагнозу,
- визначення обсягу додаткового обстеження,
- вміння аналізувати результати обстеження стоматологічного хворого та проводити диференціальну діагностику,
- формулювати клінічний діагноз пацієнта,
- визначати характер та принципи лікування пацієнтів в клініці терапевтичної стоматології,
- виявляти клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених стоматологічних захворювань,
- проводити первинну та вторинну профілактику найбільш поширених стоматологічних хвороб.

Обов'язковою вимогою до здобувача є прийом стоматологічного пацієнта на кожному аудиторному практичному занятті під контролем викладача.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Дисципліна «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти нижче зазначених **компетентностей**.

Інтегральна: здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності.

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
11. Здатність працювати в команді.
16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоборочесності.

Спеціальні компетентності.

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
5. Спроможність до проєктування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.

14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.

Результати навчання до дисципліни.

По завершенню вивчення навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» здобувачі вищої освіти повинні **мати** програмні результати навчання :

1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).

2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

24. Розробляти заходи щодо організації, інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню та проводити маркетинг медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

Тематичний план лекцій (за модулем) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції (навчальним планом не передбачено)

Тематичний план практичних занять за модулем і змістовими модулями із зазначенням основних питань

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології»		
1	Диференціальна діагностика некаріозних уражень твердих тканин зубів. Сучасні методи відбілювання та реставрації зубів із некаріозними ураженнями. <i>Діагностичні критерії некаріозних уражень зубів: внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика. Механічні способи відбілювання зубів. Ультразвуковий метод. Лазерне відбілювання зубів. Фотовідбілювання. Хімічне відбілювання зубів. Альтернативні способи відбілювання. Пряма та непряма реставрація. Поняття художньої реставрації зубів.</i>	2
2	Диференціальна діагностика каріозних уражень зубів. Сучасні методи лікування та профілактики карієсу зубів. <i>Діагностичні критерії каріозних уражень зубів. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика. Неінвазивні методи лікування карієсу (консервативні). Метод імплантації емалі InnoDent та метод інфільтрації ділянки демінералізації Icon. Герметизація фісур. Оперативно – відновні методи (інвазивні) лікування карієсу.</i>	

	<i>Препарування каріозних порожнин. Мінімально – інвазивні методи лікування карієсу зубів (ART-методика, тунельна реставрація, методика кінетичного легко-абразивного препарування, метод Slot препарування, лазерний метод, метод озонотерапії). Ендогенні та екзогенні методи профілактики карієсу.</i>	
3	<i>Диференціальна діагностика пульпітів. Дистрофічні зміни в пульпі при системних захворюваннях організму. Діагностичні ознаки зворотніх та незворотніх форм пульпітів. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика.</i>	
4	<i>Диференціальна діагностика періодонтитів. Діагностичні ознаки гострих та хронічних форм періодонтитів. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика. Сучасна рентгендіагностика періодонтитів.</i>	2
5	<i>Помилки та ускладнення в діагностиці ускладненого карієсу. Помилки на етапі діагностики стану пульпи. Ускладнення, які виникають при помилковій діагностиці пульпітів. Помилки в діагностиці періодонтитів. Ускладнення при діагностиці періодонтитів.</i>	2
6	<i>Сучасні технології лікування пупьпітів. Консервативні та хірургічні методи. Вітальний та девітальний, комбінований методи. Методи інструментальної обробки кореневих каналів (апикально-коронкові, коронково-апикальні, гібридні). Очистка кореневих каналів. Методики obturaції кореневих каналів (заповнення кореневих каналів пастами за допомогою ротаційних інструментів, техніка центрального штифта, техніка латеральної конденсації, автоматичне теплове ущільнення (Me Spadden), заповнення каналів термопластичною гутаперчею з центральним штифтом (Термофіл).</i>	2
7	<i>Сучасні технології лікування періодонтитів. Правила проведення інструментально-медикаментозної обробки кореневих каналів при періодонтиті. Прийоми та методики препарування кореневого каналу залежно від видів руху інструмента. Медикаментозна обробка кореневих каналів. Медикаментозні препарати. Пломбувальні матеріали, які застосовуються в ендодонтії. Методики obturaції кореневих каналів.</i>	2
8	<i>Диференціальна діагностика гінгівітів. Діагностичні критерії запальних хвороб ясен. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика гінгівіту, індукованого біоплівкою та неасоційованого зубною біоплівкою. Клінічні прояви, диференціальна діагностика гінгівіту, модифікованого системними чи локальними факторами ризику. Диференціальна діагностика розростання ясен.</i>	2
9	<i>Диференціальна діагностика періодонтиту. Діагностичні критерії ступені та стадії періодонтиту.</i>	

	<i>Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика періодонтитів.</i>	
10	<i>Диференціальна діагностика періоімплантиту та періомукозиту. Діагностичні критерії періоімплантиту та періомукозиту. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика періоімплантних захворювань та станів.</i>	2
11	<i>Стратегія та принципи лікування пацієнтів із захворюваннями тканин пародонта. Етіологічний, патогенетичний, симптоматичний підхід у курації. Загальні принципи лікування пацієнтів із хворобами пародонта. Принцип індивідуальності. Принцип диференційованості. Принцип поєднаності. Принцип комплексності. Принцип курсовості лікування.</i>	2
12	<i>Складання плану лікування пацієнтів із захворюваннями тканин пародонта. Критерії формування плану лікування пацієнтів із патологічними змінами пародонта. Складання основ плану лікування. Юридичні та мотиваційні аспекти курації пацієнтів із захворюваннями пародонта.</i>	2
13	<i>Консервативне лікування пацієнтів із захворюваннями тканин пародонта. Показання та протипокази до консервативного лікування пацієнтів із захворюваннями пародонта. Загальне лікування та місцеві втручання у порожнині рота при запальних змінах ясен, періодонтиті. Дифенційовані підходи до інструментації (пародонтальної інструментації) зубів/коренів. Критерії успішності лікування пацієнтів із хворобами пародонта.</i>	2
14	<i>Диференціальна діагностика травматичних ушкоджень слизової оболонки порожнини рота. Сучасні методи лікування та профілактики. Діагностичні критерії травматичних ушкоджень слизової оболонки порожнини рота. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика. Особливості етіологічного, патогенетичного та симптоматичного лікування травматичних ушкоджень слизової оболонки порожнини рота залежно від фази та перебігу розвитку процесу. Групи лікарських препаратів, способи та показання до їх застосування.</i>	2
15	<i>Диференціальна діагностика аутоінфекційних уражень СОПР. Сучасні методи лікування та профілактики. Діагностичні критерії аутоінфекційних уражень слизової оболонки порожнини рота. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика катарального, гострого герпетичного стоматиту, гострого афтозного, виразково-некротичного стоматиту Венсана, гострого кандидозного ураження слизової рота. Сучасна концепція лікування та профілактики аутоінфекційних уражень СОПР.</i>	

16	Диференціальна діагностика проявів вірусних та бактеріальних хвороб на слизовій оболонці порожнини рота. Тактика лікаря-стоматолога. <i>Діагностичні критерії проявів вірусних інфекцій у щелепно-лицевій ділянці. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика грипу, ящуру, інфекційного мононуклеозу, ВІЛ-інфекції, специфічних інфекційних захворювань (сифіліс, гонорея, туберкульоз, дифтерія). Сучасні підходи до лікування пацієнтів із проявами вірусних та бактеріальних інфекцій.</i>	2
17	Диференціальна діагностика ускладнень лікарської терапії. Тактика лікаря-стоматолога. Надання невідкладної допомоги. <i>Діагностичні критерії ускладнень лікарської терапії, що пов'язані з алергією, дисбактеріозом, інтоксикацією солями важких металів. Внутрішньосиндромна та позасиндромна диференціальна діагностика ускладнень лікарської терапії. Диференціальна діагностика анафілактичного шоку, ангіоневротичного набряку. Тактика лікаря-стоматолога при виникненні ускладнень лікарської терапії. Першочергові завдання при наданні невідкладної допомоги. Алгоритм невідкладної допомоги при анафілактичному шоці, набряку Квінке.</i>	2
18	Диференціальна діагностика проявів на слизовій оболонці порожнини рота дерматозів із аутоімунним компонентом. Сучасні підходи до лікування у лікаря-стоматолога. <i>Діагностичні критерії проявів у щелепно-лицевій ділянці пухирчатки, червоного плескатої лишая, червоного системного вовчаку. Позасиндромна та внутрішньосиндромна диференційна діагностика. Тактика курації лікарем-стоматологом пацієнтів із дерматозами із аутоімунним компонентом.</i>	
19	Диференціальна діагностика захворювань губ. Сучасні методи лікування та профілактики. <i>Діагностичні критерії захворювань губ. Позасиндромна та внутрішньосиндромна диференціальна діагностика первинних та вторинних хейлітів. Сучасні підходи до лікування пацієнтів із захворюваннями губ. Профілактика захворювань губ.</i>	
20	Диференціальна діагностика захворювань язика. Сучасні методи лікування та профілактики. <i>Діагностичні критерії захворювань язика. Позасиндромна та внутрішньосиндромна диференціальна діагностика аномалій та захворювань язика, нейрогенних хвороб язика. Сучасні підходи до лікування пацієнтів із захворюваннями язика. Профілактика захворювань язика.</i>	2
21	Диференціальна діагностика передракових станів слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ. Сучасні методи лікування та профілактики. <i>Діагностичні критерії передракових станів слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ. Ознаки малігнізації. Прогноз</i>	2

	<i>передракових станів. Діагностичні критерії факультативних та облігатних передракових станів слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ. Позасиндромна та внутрішньосиндромна диференціальна діагностика. Сучасні вимоги до лікування. Профілактика передракових хвороб слизової оболонки порожнини рота і червоної кайми губ.</i>	
22	Лабораторні методи діагностики основних стоматологічних захворювань в клініці терапевтичної стоматології. Методи забору матеріалу для цитологічного, бактеріологічного дослідження хворих. <i>Різновиди лабораторних методів обстеження пацієнтів у клініці терапевтичної стоматології. Загальні принципи застосування та інтерпретації показників лабораторної діагностики. Мікробіологічні тести. Цитологічні методи діагностики. Методи забору матеріалу. Діагностика алергічних станів.</i>	2
23	Клінічна конференція <i>Підготовка здобувачами мультимедійних презентацій та захист власних клінічних випадків складних для диференційної діагностики діагнозів та курації пацієнтів на клінічній конференції з їх обговоренням.</i>	2
24	Підсумки засвоєння теоретичної інформації та освоєння практичних навичок. Підсумковий контроль модуля 5.	2
	Разом	48

Самостійна робота

№/ Зп	Назва теми	Кіль- кість годин
1	<i>Підготовка до практичних занять</i> – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	24
2	<i>Підготовка та представлення мультимедійної презентації</i> на клінічну конференцію клінічного випадку	12
3	Підготовка до підсумкового модульного контролю.	6
	Разом за модуль	42

Індивідуальні завдання

1. Виготовлення санітарного бюлетеню та написання рефератів, підготування мультимедійних уроків гігієни для пацієнтів.
2. Виготовлення засобів для унаочнення навчання (навчальних стендів, таблиць, препаратів, демонстраційних моделей, тощо).
3. Підготовка наукових студентських робіт та доповіді на наукових студентських конференціях.
4. Відпрацювання практичних навичок у фантомному класі по ручному апаратному скейлінгу, кюретажу пародонтальних кишень.
5. Проведення бесід з пацієнтами.
6. Участь у конкурсах професійної майстерності здобувачів.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю

1. Обладнати стоматологічний кабінет і забезпечити його функціонування з дотриманням основ ергономіки в стоматології.
2. Працювати стоматологічним обладнанням та інструментами, вміти їх стерилізувати.
3. Оформити звітно-облікову документацію стоматолога, аналізувати кількісні та якісні показники роботи лікаря-стоматолога на терапевтичному прийомі.
4. Провести клінічне обстеження хворого з патологією зубів, тканин пародонта, слизової оболонки порожнини рота.
5. Оформити медичну карту стоматологічного пацієнта, скласти план обстеження.
6. Визначити індекси гігієни порожнини рота та оцінити їх.
7. Провести такі додаткові методи обстеження пацієнта, як ЕОД, ТЕР та вміти їх оцінити.
8. Вміти аналізувати рентгенограми зубів, пародонта.
9. Аналізувати результати клінічного та біохімічного аналізів крові та сечі.
10. Виконати аплікаційне, інфільтраційне, провідникове знеболення.
11. Провести вибілювання зубів.
12. Провести ремінералізацію твердих тканин зубів.
13. Покрити зуби лікувальними та профілактичними лаками, гелями.
14. Провести герметизацію фісур.
15. Препарувати каріозні порожнини під різні пломбувальні матеріали.
16. Проводити розкриття порожнин зубів.
17. Виконати ампутацію та екстирпацію пульпи.
18. Накладати девіталізуючі засоби при лікуванні пульпіту.
19. Лікувати запалення та ушкодження пульпи методом збереження її життєдіяльності.
20. Провести медикаментозну та інструментальну обробку корневих каналів.
21. Виконати імпрегнацію, депофорез, запломбувати кореневі канали (пастами, цementsами, штифтами).
22. Закрити перфорацію дна, стінок каріозної порожнини та порожнини зуба.
23. Накладати тимчасові пломби і герметичні пов'язки при лікуванні карієсу, пульпіту, періодонтиту.
24. Пломбувати відпрепаровані каріозні порожнини зуба цementsами, амальгамами, композиційними матеріалами.
25. Провести шліфування та полірування пломб з усіх видів пломбувальних матеріалів.
26. Визначити індекси РМА, ПІ, КПІ, СРІТН, пробу Шиллера-Писарева, індекс кровоточивості та вміти їх аналізувати.
27. Провести зазначені додаткові методи обстеження пацієнта та вміти їх оцінити: проба В.І. Кулаженка; алергологічні проби *in vivo*.
28. Взяти матеріал для цитологічного та бактеріологічного досліджень.
29. Вміти аналізувати результати функціонального обстеження стоматологічного пацієнта.

30. Аналізувати результати цитологічного, гістологічного, бактеріологічного дослідження пацієнта.
31. Виконати вибіркове зішліфовування та вирівнювання оклюзійної поверхні зубів.
32. Проводити іригацію, інстиляцію та аплікацію лікарських засобів.
33. Накладати нетвердіючі та твердіючі пов'язки при лікуванні захворювань пародонта.
34. Виконати діатермокоагуляцію при лікуванні пульпіту, періодонтиту, захворювань пародонта та слизової оболонки порожнини рота.
35. Провести інтрадентарний електрофорез, вакуум-масаж.
36. Виконати розтин пародонтального абсцесу.
37. Провести кюретаж пародонтальних кишень.
38. Надати невідкладну допомогу хворому при непритомності, колапсі, шоку.
39. Надати невідкладну допомогу хворому при набряку Квінке, анафілактичному шоці.
40. Вміти провести штучне дихання та непрямий масаж серця.
41. Виписати рецепти медикаментозних засобів та призначити фізіотерапевтичне лікування.
42. Провести професійну гігієну порожнини рота.
43. Надати рекомендації щодо індивідуальної гігієни порожнини рота.
44. Володіти формами та методами санітарно-просвітницької роботи.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів освіти до ПМК

1. Класифікація некаріозних уражень зубів (В.К. Патрикеева, МКХ-11).
2. Сучасний стан етіології, патогенезу, клініки, діагностики некаріозних уражень зубів, що виникають в період формування зубних зачатків: гіпоплазія та флюороз зубів.
3. Сучасний стан етіології, патогенезу, клініки, діагностики некаріозних уражень зубів, що виникають після прорізування зубів: клиноподібний дефект, ерозія твердих тканин зубів, некроз твердих тканин зубів.
4. Гіперестезія твердих тканин зуба. Клініка, діагностика, сучасні методи лікування.
5. Травми зубів: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
6. Зубний наліт. Механізм утворення, структура, фізичні властивості, хімічний склад. Мікроорганізми зубного нальоту. Методики видалення зубного нальоту.
7. Флюороз зубів. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика
8. Способи відбілювання зубів, уражених флюорозом.
9. Сучасні методи відбілювання зубів.
10. Карієс: визначення поняття, показники ураження зубів карієсом, їх значення в організації стоматологічної допомоги населенню для оцінки ефективності лікування.
11. Сучасні уявлення про етіологію і патогенез карієсу.
12. Класифікація карієсу. Диференціальна діагностика каріозних уражень зубів.
13. Сучасні методи лікування та відновлення зубів з каріозними ураженнями.
14. Профілактика карієсу: види, способи застосування. Гігієна порожнини рота. Оцінка ефективності, її роль в профілактиці та лікуванні карієсу.
15. Пульпіт. Етіологія. Роль мікрофлори і шляхи проникнення інфекції. Патогенез пульпіту. Роль сенсibiliзації організму.

16. Класифікації пульпіту, їх позитивні і негативні сторони.
17. Диференціальна діагностика пульпітів. Дистрофічні зміни в пульпі при загальних захворюваннях організму.
18. Консервативний метод лікування пульпіту: суть, обґрунтування та показання до застосування, лікувальні засоби, механізм дії на пульпу, методика лікування.
19. Хірургічні методи лікування пульпіту. Знеболення. Різновиди, показання до застосування, позитивні та негативні аспекти.
20. Етіологія та патогенез періодонтиту. Класифікація періодонтитів.
21. Диференціальна діагностика періодонтитів. Рентгендіагностика. Рентгенологічна характеристика змін у періодонті за С.А. Вайндрухом.
22. Особливості та основні етапи лікування періодонтиту. Сучасні технології інструментальної та медикаментозної обробки кореневих каналів.
23. Лікування періодонтиту з важко прохідними і непрохідними кореневими каналами. Лікарські засоби та способи розширення кореневих каналів.
24. Фізичні методи в комплексному лікуванні пульпіту та періодонтиту.
25. Класифікація захворювань пародонта (М.Ф. Данилевський, МКХ-11, EFP and AAP, 2017). Позитивні якості і недоліки.
28. Сучасні уявлення про етіологію та патогенез захворювань пародонта. Роль місцевих та загальних факторів.
29. Критерії оцінки стану пародонта. Гігієнічні та пародонтальні індекси (Федорова-Володкіної, Green-Vermillion, інтердентальний індекс, PI, PMA, KPI, CPITN).
30. Диференціальна діагностика захворювань пародонта.
31. Місцеві втручання при лікуванні хвороб пародонта.
32. Способи видалення зубних відкладень.
33. Кюретаж пародонтальних кишень. Методика проведення. Застосування лікарських речовин.
34. Загальне лікування пародонтиту. Показання. Вибір лікарських препаратів.
35. Фізичні методи лікування захворювань пародонта. Показання, протипокази, методики (бальнеотерапія, масаж, електролікування; магніто- та лазеротерапія).
36. Профілактика захворювань пародонта.
37. Хвороби слизової оболонки порожнини рота. Класифікації.
38. Первинні стоматити, що викликаються внаслідок дії фізичної та хімічної травм. Причини, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
39. Інфекційні (аутоінфекційні) стоматити. Причини виникнення, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
40. Кандидоз слизової оболонки порожнини рота. Причини. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
41. Ураження слизової оболонки порожнини рота при патології травного каналу, серцево-судинної, ендокринної, нервової систем. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
42. Ураження слизової оболонки порожнини рота при гемобластозах, агранулоцитозі. Діагностика, диференціальна діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.
43. Прояви перніціозної анемії в порожнині рота. Діагностика, диференціальна діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.

44. Алергічні стоматити. Діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
45. Прояви інтоксикацій солями важких металів у порожнині рота. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
46. Глосалгія, стомалгія. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
47. Пухирчатка. Її прояви в порожнині рота. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
48. Червоний плескатий лишай. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
49. Прояви сифілісу в порожнині рота. Діагностика, диференціальна діагностика. Тактика лікаря-стоматолога.
50. Прояв туберкульозу в порожнині рота. Діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
51. Первинні глосити. Гландулярний, ексfolіативний хейліти. Етіологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
52. Актинічний хейліт. Екзематозний хейліт. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
53. Передракові захворювання слизової оболонки порожнини рота та червоної кайми губ. Класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика.
54. Десквамативний і ромбоподібний глосит. Етіологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
55. Складчастий та волосатий язик. Етіологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
56. Ураження слизової оболонки порожнини рота при ВІЛ-інфекції і СНІДі. Клініка, діагностика, лікування, профілактика.
57. Перша медична допомога хворим на гострий пульпіт, апікальний періодонтит, пародонтальний абсцес.
58. Надання невідкладної допомоги при анафілактичному шоці, набряку Квінке, гіпертонічному кризі, непритомності.

Система поточного та заключного контролю

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті та під час самостійної роботи. Теми, що не входять до плану аудиторних занять і винесені для самостійного опрацювання, опрацьовуються і контролюються на платформі eAristo. Для контролю на кожному практичному занятті застосовуються наступні засоби діагностики рівня підготовки студентів: контроль виконання практичних навичок, розв'язування ситуаційних задач, тест-контроль теоретичної підготовки. Поточне оцінювання студентів проводиться за традиційною 4-бальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінка здобувача освіти відповідає відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних і загальних компетентностей до запланованих результатів навчання (у відсотках). При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науковопедагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
--	---	---

Виставленні за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали.

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-х бальною шкалою	
2.0	48	32	80	F FX	2 незадовільно	
2.1	50	34	84			
2.15	52	34	86			
2.2	53	35	88			
2.25	54	36	90			
2.3	55	37	92			
2.35	56	38	94			
2.4	58	38	96			
2.45	59	39	98			
2.5	60	40	100			
2.55	61	41	102			
2.6	62	42	104			
2.65	64	42	106			
2.7	65	43	108			
2.75	66	44	110			
2.8	67	45	112			
2.85	68	46	114			
2.9	70	46	116			
2.95	71	47	118			
3	72	50	122	E	3 Задовільно	
3.05	73	50	123			
3.1	74	50	124			
3.15	76	50	126			
3.2	77	51	128			
3.25	78	52	130	D		3 Задовільно
3.3	79	53	132			
3.35	80	54	134			
3.4	82	54	136			
3.45	83	55	138			
3.5	84	56	140	C		
3.55	85	57	142			
3.6	86	58	144			

3.65	88	58	146		
3.7	89	59	148		
3.75	90	60	150		
3.8	91	61	152		
3.85	92	62	154		
3.9	94	62	156		
3.95	95	63	158		
4	96	64	160	<i>B</i>	
4.05	97	65	162		
4.1	98	66	164		
4.15	100	66	166		
4.2	101	67	168		
4.25	102	68	170		
4.3	103	69	172		
4.35	104	70	174		
4.4	106	70	176		
4.45	107	71	178		
4.5	108	72	180	A	5 Відмінно
4.55	109	73	182		
4.6	110	74	184		
4.65	112	74	186		
4.7	113	75	188		
4.75	114	76	190		
4.8	115	77	192		
4.85	116	78	194		
4.9	118	78	196		
4.95	119	79	198		
5	120	80	200		

Результати складання заключного контролю отримуються по закінченні вивчення обов'язкової дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» у X семестрі у вигляді підсумкового модульного контролю.

Методи навчання

Викладання дисципліни забезпечується наступними методами:

- **вербальні**, що забезпечують сприймання і засвоєння знань студентами (пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- **наочні** (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- **практичні** для застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок;
- **частково-пошукові** (оволодіння елементами клінічного мислення, аналіз конкретних ситуацій у вигляді клінічних розборів);
- **дослідницькі** (ділова гра, кейс-метод).

Максимальна ефективність навчання досягається за умови системного поєднання даних методів.

Методи контролю

- Усне опитування.
- Письмовий контроль.
- Тестовий контроль.
- Практична перевірка.
- Самоконтроль.
- Самооцінка.

Методичне забезпечення

- Графік навчального процесу, навчальний план.
- Робоча навчальна програма дисципліни.
- Силабуси.
- Критерії оцінювання знань.
- Переліки питань до поточних аудиторних занять та самостійної роботи.
- Перелік ситуаційних і тестових завдань.
- Перелік рекомендованої навчально-методичної літератури.
- Наочні й технічні засоби навчання.

Література

Базова:

1. Терапевтична стоматологія: у 4 томах. Том 4. Захворювання слизової оболонки порожнини рота: підручник / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, О.Ф. Несин та ін. — «Медицина», 2021, 2-е (перероблене і доповнене). — 640 с.
2. Терапевтична стоматологія: У 4-х т. — Т. 2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис: Підручник для студ. стомат. ф-тів. мед. ЗВО. — 3-тє вид. Рекомендовано МОЗ / За ред. А.В. Борисенка. — К., 2020. — 592 с.
3. Хвороби слизової оболонки порожнини рота: навчально-методичний посібник для самостійної роботи здобувачів вищої освіти / Т.О.Петрушанко, Н.М. Іленко, А.В.Марченко, І.Ю.Литовченко, Е.В.Ніколішина, Н.В.Іленко-Лобач - Полтава 2024. — 140 с.

Допоміжна:

1. Виробнича практика з хірургічної стоматології / О. Іваницька, К. Локес, Д. Аветіков, І. Іваницька, І. Бойко — Полтава: Дивосвіт — 2023. — 148 с.
2. Кайдашев І.П., Борзих О.А. Анафілаксія. Діагностика і лікування. — Вінниця, 2020. - 100 с.
3. Кеннет Ітон, Філіп Овер Практична пародонтологія: 2-е видання. — К.:Медицина, 2023. — 312 с.
4. Клінічна пародонтологія та імплантологія за Ньюманом і Карранзою: 14-е видання у 2-х томах / Майкл Г. Ньюман, Перрі Р. Клоккевольд, Сатіш Елангован, Івонн Л. Ернандес-Капіла та ін.; почесні редактори Фермін А. Карранза, Генрі Г. Такеї. - Видавництво: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». — 2024. — 1280 с.
5. Мартинюк О.П., Зубачик Р.Я., Слободянюк А.О. Сучасні методи діагностики та лікування хвороб пародонта: навч. посібник. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2021. — 184 с.
6. Мартинюк О.П., Ткаченко П.І. Основи клінічної пародонтології: навч. посібник. — Вінниця : Нова книга, 2020. — 248 с.

7. Основні питання кандидозної інфекції слизової оболонки порожнини рота в дитячому та дорослому віці / Н.М. Іленко, О.В. Шешукова, Т.В. Поліщук, Н.В. Іленко-Лобач, А.В. Марченко – Полтава, 2023. – 165 с.
8. Особливості діагностики та лікування періодонтитів: навчальний посібник / Коробейнікова Ю. Л., Коробейніков Л. С., Волошина Л. І., Бережна О. Е. – Полтава: ТОВ «Копі-центр», 2022. – 152 с.
9. Професійна гігієна порожнини рота: монографія / П. М. Скрипников, С. А. Шнайдер, Т. А. Хміль [та ін.].- Полтава: АСМІ, 2021.-107 с.
10. **Семенюк О.Г., Головка К.Ю.** *Сучасна пародонтологія: навч. посібник.* – Київ: Медицина, 2020. – 220 с.
11. Хейліти: діагностика та патогенетичне лікування / Марченко А.В., Литовченко І.Ю., Ніколішина Е.В., Іленко Н.М Монографія / за редакцією д.мед.н. Алли Марченко. - Полтава. 2024. – 177 с.
12. Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. ДП «Державний експертний центр МОЗ України». Київ, 2024. – 66 с.
https://www.dec.gov.ua/wpcontent/uploads/2024/05/2024_kn_kariyes_zubiv.pdf
13. Стандарт медичної допомоги. Карієс зубів. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2024 року № 869.
https://www.dec.gov.ua/wpcontent/uploads/2024/05/smd_869_23052024.pdf

Інформаційні ресурси:

1. http://kingmed.info/knigi/Stomatologiya/Terapevticheskaya_stomatologiya/book_3024/Parodontologiya-Myuller_HP-2004-pdf
2. European Federation of Periodontology. EFP S3-level clinical practice guideline for the treatment of periodontitis stages I–III. – Режим доступу: <https://www.efp.org/publications/>
3. AAP/EFP 2017 Classification <https://www.perio.org/2017wwdc/>
4. EFP Guidelines — <https://www.efp.org/publications/>
5. <https://profbook.com.ua/stomatologiya>
6. <https://www.pdf-bookz.com/carranzas-clinical-periodontology-12th-edition/>
7. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/41768>
8. <https://www.sdcep.org.uk/wp-content/uploads/2013/03/SDCEP+MADP+Guidance+March+2013.pdf>
9. <https://oxfordmedicine.com/view/10.1093/med/9780199679850.001.0001/med-9780199679850>
10. <https://www.amazon.com/Master-Dentistry-Maxillofacial-Radiology-Pathology/dp/0702046000>
11. <https://www.amazon.com/Master-Dentistry-Restorative-Paediatric-Orthodontics/dp/0702045977>
12. <https://www.amazon.com/Essentials-Clinical-Periodontology-PeriodonticsShantipriya/dp/9351522431>
13. <https://galdent.com.ua/>
14. http://dental-ss.org.ua/load/kniga_stomatologia/5
15. <https://www.perio.org>

Розробники - доктор медичних наук, професор **Петрушанко Тетяна Олексіївна**;
кандидат медичних наук, доцент **Іленко Наталія Миколаївна**.

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної
програми «Стоматологія»
«28» серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради стоматологічного
факультету
Протокол від «28» серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС

КЛІНІЧНЕ НАВЧАННЯ (НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА) 5-Й КУРС
Модуль 2. «Клінічне навчання (навчальна практика)
з хірургічної стоматології»

обов'язкова

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	221 Стоматологія
кваліфікація освітня	магістр стоматології
кваліфікація професійна	лікар-стоматолог
освітньо-професійна програма	Стоматологія
форма навчання	денна
курс(и) та семестр(и) вивчення навчальної дисципліни	5 курс 10 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
хірургічної стоматології
та щелепно-лицевої хірургії
Протокол від «28» серпня 2024 р. № 1

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Локес Катерина Петрівна, к.мед.н., доцент Іваницька Олена Сергіївна, к.мед.н., доцент Волошина Людмила Іванівна, к.мед.н., доцент Скікевич Маргарита Георгіївна, к.мед.н., доцент Стебловський Дмитро Валерійович, к.мед.н., доцент Буханченко Ольга Петрівна, доктор філософії, асистент Гаврильєв Віктор Миколайович, к.мед.н., асистент Личман Віталій Олександрович, доктор філософії, асистент Торопов Олександр Анатолійович, доктор філософії, асистент
Профайл викладача (викладачів)	https://hirstom.pdmu.edu.ua/team
Контактний Телефон	+38067-775-38-71
Е-mail:	surgstom@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://hirstom.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика)

5-й курс»

Кількість кредитів / годин – 11,0 / 330, із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 176

Самостійна робота (год.) – 154

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Обсяг Модуль 2. «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»

Кількість кредитів / годин – 2,0 / 60, із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 32

Самостійна робота (год.) – 28

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Політика навчальної дисципліни

В сучасних умовах підготовка майбутніх лікарів-стоматологів спрямована, перед усім, на розвиток їх клінічного мислення та формування практичних навичок. Практична підготовка здобувачів освіти є складовою навчального процесу фахівців різних освітніх рівнів у Полтавському державному медичному університеті, що зазначено в положенні про організацію та проведення клінічного навчання здобувачів освіти ПДМУ. Освітня компонента *«Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»* спрямована на формування у здобувачів вищої освіти за ОПП «Стоматологія» необхідних професійних клінічних компетентностей, практичних навичок та клінічного мислення.

Політика обов'язкової освітньої компоненти *«Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»* визначається системою вимог відповідно до норм законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту, положень ПДМУ та інших нормативних документів. Освітня компонента ґрунтується на цілях сталого розвитку ООН: 3 – міцне здоров'я, 4 – якісна освіта.

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі і здобувачі освіти діють відповідно до:

Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті

Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету

Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету

Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичного університеті

Положення про організацію самостійної роботи ЗВО в Полтавського державного медичного університету

Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету

Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти Полтавського державного медичного університету

Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету

Положення про матеріальне заохочування за успіхи у навчанні студентів Полтавського державного медичного університету

Усі вищеперелічені документи розміщені на сторінці відділу з науково-педагогічної роботи та організації навчально-наукового процесу ПДМУ https://pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/EXHOB4YrpFJqaqUWjwI3e7GhMA6TcAWDd7yVXYjO.pdf

Вивчаючи *«Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»*, здобувачі вищої освіти Університету має право на безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту; якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання; повагу людської гідності; захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю студента; безоплатне користування навчальною, науковою базами Університету та бібліотекою, у порядку, передбаченому Статутом; доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності; відзначення за успіхи у навчанні, науково-дослідній і громадській роботі. Вивчаючи освітню компоненту *«Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»* здобувач вищої освіти Університету зобов'язаний:

виконувати вимоги Законів України, інших нормативно-правових актів, Статуту Університету, Правил внутрішнього розпорядку Університету, поважати гідність,

права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу та дотримуватися етичних норм;

виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;

виконувати вимоги навчального плану у терміни, визначені графіком навчального процесу та індивідуального навчального плану;

дотримуватись академічної доброчесності та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з дисципліни *«Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»*, дотримуючись принципів академічної доброчесності – Кодекс академічної доброчесності Полтавського державного медичного університету https://science.pdmu.edu.ua/academic-integrity/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti?_gl=1*7rljms*_ga*MTI5MDgzMzQzLjE3NjcwMDc2OTM.*_ga_V8ZTC1CVPX*czE3Njc1OTQzOTQkbzIkZzEkdDE3Njc1OTQ1NTMkajE2JGwwJGgw

https://science.pdmu.edu.ua/academic-integrity/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist?_gl=1*nduf5c*_ga*MTI5MDgzMzQzLjE3NjcwMDc2OTM.*_ga_V8ZTC1CVPX*czE3Njc1OTQzOTQkbzIkZzEkdDE3Njc1OTUwNzAkajMyJGwwJGgw

Академічна доброчесність передбачає відданість академічної спільноти фундаментальним цінностям: чесності, повазі, відповідальності, справедливості, сміливості, довірі

Дотримування академічної доброчесності вимагає від усіх учасників навчального процесу:

- Самостійного виконання навчальних завдань
- Дотримання норм законодавства про авторське право
- Надання достовірної інформації про результати навчальної та наукової діяльності

Порушенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат, самоплагіат, фальсифікація, списування, хабарництво. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до відповідальності згідно нормативних документів.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний систематично відвідувати усі види занять дисципліни, приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу занять; відпрацювати всі пропущені заняття; підтримувати порядок в клінічних залах та аудиторіях кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, дбайливо та охайно ставитися до майна Університету (меблів, обладнання, підручників, фантомів тощо).

Здобувачу вищої освіти забороняється:

порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних на те причин; запізнюватися на заняття;

пропускати заняття без поважних причин;

протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу викладача; користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача;

займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів та заважати викладачу.

Систематичне відвідування усіх видів навчальних занять є обов'язковим.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

«Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології» – це обов'язкова освітня компонента, що надає змогу здобувачам вищої освіти оволодіти в клініці широким спектром хірургічних маніпуляцій, що використовуються при лікуванні пацієнтів із запальними захворюваннями щелепно-лицевої ділянки, вдосконалити техніки операції типового та атипового видалення зубів, покращити розуміння боротьби з

ускладненнями екстракції зуба, а також відпрацювати техніки зубозберігаючих оперативних втручань. Здобувачі вищої освіти мають можливість покращити свої навички у сфері комплексного лікування запальних захворювань ЩЛД, оперативних доступів для розкриття гнійних осередків, а також ознайомитись з методиками відновлення альвеолярного відростка та реконструкції м'яких тканини при захворюваннях пародонту. Під час клінічного навчання відбувається також тренування професійної комунікації здобувачів вищої освіти з пацієнтами та з медичною командою. Набуті таким чином спеціальні (фахові) компетенції студенти в подальшому використовують у процесі лікування стоматологічних пацієнтів хірургічного профілю на амбулаторному прийомі та в умовах стаціонару.

Предметом вивчення освітньої компоненти «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології» є інтеграція теорії з практикою в клінічних умовах, створення міцного поєднання у здобувачів вищої освіти сформованого клінічного мислення та майстерного виконання нами практичних навичок на хірургічному стоматологічному прийомі. Освоєння та відпрацювання комплексу діагностично-лікувальних маніпуляцій при запальних процесах щелепно-лицевої ділянки, що відносяться до компетенції лікаря хірурга-стоматолога. Поглиблене вивчення особливостей проведення знеболення та операції видалення зуба в різних клінічних випадках, специфіки розрізів та дренивання при гнійних запальних захворюваннях щелепно-лицевої ділянки, пропрацювання різних технік зубозберігаючих оперативних втручань та хірургічних маніпуляцій при запально-дистрофічних процесах в тканинах пародонту із використанням сучасного хірургічного інструментарію та матеріалів.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

«Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології» – ґрунтуються на попередньому проходженні здобувачами вищої освіти таких освітніх компонент, як «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс» та «Клінічне навчання (навчальна практика) 4-й курс»; а також вивченні здобувачами анатомії людини, гістології, ембріології та цитології, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, медичної фізики, мікробіології, вірусології та імунології, пропедевтики хірургічної стоматології, пропедевтики терапевтичної стоматології та інтегрується з цими дисциплінами. Знання та навички, отримані студентами, будуть у подальшому застосовані ними під час проходження інтернатури на етапі післядипломної освіти.

Мета та завдання навчальної дисципліни *«Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»*

Метою проведення освітньої компоненти *«Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»* є оволодіння методиками діагностики та лікування пацієнтів із запальними захворюваннями щелепно-лицевої ділянки, формування на основі отриманих знань, професійних умінь і навичок здатності приймати самостійні рішення на прийомі пацієнтів в нетипових ситуаціях, виконання широкого діапазону стоматологічних маніпуляцій, які використовуються при лікуванні пацієнтів в клініці хірургічної стоматології. Мета полягає у оволодінні загальними та спеціальними компетенціями у межах цілей, визначених у освітньо-професійній програмі підготовки фахівців за спеціальністю 221 «Стоматологія».

Основними завданнями є

Оволодіти знаннями та навичками комплексного обстеження пацієнтів з хірургічною патологією щелепно-лицевої ділянки.

Вміти скласти схему обстеження пацієнтів із запальними захворюваннями щелепно-лицевої ділянки з використанням сучасних додаткових методів дослідження.

Оцінювати показання до проведення різних методик хірургічного лікування.

Розуміти особливості анатомії щелепно-лицевої ділянки, що впливають на перебіг та розповсюдження запального процесу.

Вміти провести різні варіанти знеболення в клініці хірургічної стоматології на амбулаторному прийомі та в умовах щелепно-лицевого стаціонару.

Виконувати видалення зубів різного рівня складності, у тому числі операції атиполої екстракції і різних клінічних ситуаціях.

Відпрацювати методики зубозберігаючих хірургічних втручань.

Систематизувати основні принципи лікування пацієнтів із інтра- та постопераційними ускладненнями, що виникають при видаленні зубів.

Розвинути навички виконання операцій на тканинах пародонту, зокрема, проводити хірургічні маніпуляції з усунення рецесії ясен.

Ознайомитись з принципами мультидисциплінарного підходу в хірургічній стоматології.

Вміти працювати у команді з іншими спеціалістами, створювати спільні плани лікування.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

- інтегральна:

Здатність розв'язувати задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю "Стоматологія" у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій.

- загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
11. Здатність працювати в команді.
16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

- спеціальні (фахові, предметні):

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.

14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.

Програмні результати навчання:

1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).

2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установ (списком 2.1).

6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

24. Розробляти заходи щодо організації, інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню та проводити маркетинг медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

Результати навчання для дисципліни

по завершенню вивчення дисципліни *«Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»* здобувач освіти повинен

знати:

1. Методи обстеження пацієнтів із запальними процесами ЩЛД в клініці хірургічної стоматології – етапи, основні та додаткові методи обстеження;

2. Використовуючи знання про людину, її органи та системи, аналізуючи дані анамнезу захворювання пацієнта та результати основних та додаткових досліджень знати провідні клінічні симптоми та синдроми захворювань щелепно-лицевої ділянки хірургічного профілю.

3. Показання та протипоказання до основних оперативних стоматологічних втручань.

4. Методи знеболення в практиці лікаря хірурга-стоматолога.

5. Особливості проведення операції типового та атипового видалення зуба залежно від анатомо-фізіологічних особливостей.

6. Ускладнення безпосередні, ранні та пізні при проведенні знеболення та операції видалення зуба.

7. Основи післяопераційного ведення пацієнтів.
8. Роль і завдання лікаря-стоматолога в системі надання спеціалізованої допомоги хворим із запальними захворюваннями ШЛД.
9. Фонові захворювання, які впливають на перебіг запального процесу.
10. Клініку, діагностику, особливості лікування ускладнень гнійних запальних процесів, що загрожують життю пацієнта.
11. Принципи пародонтальною хірургії.
12. Особливості муко-гінгівальних оперативних втручань.
13. Методики хірургічних втручань, що спрямовані на відновлення альвеолярного відростку.
14. Особливості підготовки пацієнтів до пародонтологічних хірургічних втручань, принципи післяопераційного ведення, оцінка ефективності лікування.

вміти:

1. Проводити клінічне обстеження стоматологічного пацієнта.
2. Дотримуватись правил асептики та антисептики під час роботи на амбулаторному прийомі та в умовах щелепно-лицевого стаціонару.
3. Встановлювати попередній діагноз та складати план додаткових методів дослідження.
4. Інтерпретувати результати додаткових досліджень.
5. Обробляти операційне поле.
6. Обирати та застосовувати методи місцевого знеболення залежно від клінічної ситуації.
7. Вміти призначити загальне лікування пацієнтам при розлитих гнійних процесах.
8. Виконувати базові хірургічні стоматологічні маніпуляції.
9. Здійснювати дренажування гнійних осередків.
10. Здійснювати догляд за післяопераційною ранною після розкриття гнійних осередків.
11. Проводити перев'язки пацієнтів після розкриття абсцесів та флегмон.
12. Надавати першу медичну допомогу при невідкладних станах.
13. Формувати, відшаровувати та адаптувати слизово-окісний клапоть.
14. Видаляти під'ясенні зубні відкладення та проводити root planning з використанням пародонтологічних кюрет та скейлера.
15. Використовувати остеопластичні матеріали.
16. Здійснювати вибір шовного матеріалу та накладати шви.
17. Здійснювати післяопераційне ведення пародонтологічного пацієнта (контроль кровотечі, гігієна порожнини рота, призначення антисептичних засобів, оцінка загоєння тканини та зняття швів).

Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ п/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Не передбачено	

Тематичний план семінарських занять за модулем із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті

№ п/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Не передбачено	

**Тематичний план практичних занять за Модулем 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»
5 курс, 10 семестр**

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Обстеження пацієнта в клініці хірургічної стоматології та щелепно-лицевій хірургії. <i>Основні принципи організації роботи хірурга-стоматолога на амбулаторному прийомі та в щелепно-лицевому відділенні. Методи обстеження пацієнтів із запальними процесами щелепно-лицевої локалізації. Особливості обстеження пацієнтів із захворюваннями пародонту. Виявлення супутніх патологій та факторів ризику, які можуть впливати на перебіг основного захворювання. Принципи диференційної діагностики.</i>	2
2	Інтерпретація даних додаткових методів обстеження <i>Структурна діагностика (рентгенологічні дослідження, комп'ютерна томографія, магніторезонансна томографія, ультразвукові дослідження, ендоскопія). Функціональна діагностика (електрокардіографія, електроенцефалографія, електроміографія). Лабораторна діагностика (мікробіологічні дослідження, зміни клітинного і хімічного складу біорідин та інших біоматеріалів).</i>	2
3	Загальне знеболювання. Седація. <i>Визначення загального знеболення. Поняття седації. Мета та завдання загального знеболення і седації. Інгаляційне та внутрішньовенне загальне знеболення. Механізми дії</i>	2

	<i>седативних засобів. Основні групи препаратів для загального знеболення. Особливості проведення при оперативних втручаннях в ділянці голови та шиї. Моніторинг стану пацієнта. Можливі ускладнення, переваги, недоліки та ризики загального знеболення та санації.</i>	
4	<i>Інфільтраційна та аплікаційна анестезія Поняття та мета місцевої анестезії в стоматології. Класифікація лікарських форм для місцевого знеболення, групи місцевих анестетиків, механізм дії. Оснащення для проведення місцевого знеболення в стоматології. Клінічні ситуації вибору методу знеболення. Переваги та недоліки різних методів анестезії.</i>	2
5	<i>Провідникове знеболювання для нижньої щелепи. Вимоги, яким повинні відповідати анестетики для місцевого знеболення. Групи сучасних анестетиків, їх максимальні дози. Ментальна анестезія: Мандибулярна анестезія. Торусальна анестезія. Надання допомоги хворому при виникненні ускладнення.</i>	2
6	<i>Провідникове знеболювання для верхньої щелепи. Туберальна анестезія. Інфраорбітальна анестезія. Різева та піднебінна анестезії. Місцеві ускладнення при виконанні інфраорбітальної та туберальної анестезій, причини їх виникнення. Запобіжні заходи. Надання допомоги хворому при виникненні ускладнень.</i>	2
7	<i>Особливості операції типового видалення зуба. Показання, абсолютні та відносні протипоказання до видалення зуба. Підготовка пацієнта та порожнини рота. Вибір інструмента залежно від анатомічних особливостей зуба. Особливості видалення різних груп зубів. Методи презервації лунки після операції видалення зуба. Рекомендації та післяопераційний догляд. Ознаки нормального загоєння лунки .</i>	2
8	<i>Особливості операції атипичного видалення зуба. Показання до операції атипичного видалення зуба. Етапи атипичного видалення зуба. Хірургічний інструментарій, що використовується для атипичного видалення зуба. Особливості формування слизово-окисних клаптів залежно від різних клінічних ситуацій. Особливості ведення післяопераційної рани. Антибактеріальний супровід операції атипичного видалення зуба.</i>	2

9	Лікування ускладнень при операції видалення зуба. Запобігання та усунення інтра- та постопераційних ускладнень, що виникають під час видалення зуба. Перелом кореня, перелом альвеолярного відростка, вивих сусіднього зуба, перфорація верхньощелепної пазухи, потрапляння зуба у синус, кровотечі, альвеоліт, тризм тощо. Причини виникнення ускладнень та тактика лікаря. Особливості ведення пацієнтів із супутніми захворюваннями. Медикаментозне забезпечення після операції видалення зуба. Помилки лікаря, що призводять до ускладнень.	2
10	Особливості періостотомії верхньої та нижньої щелеп. Показання до проведення періостотомії, хірургічний інструментарій, особливості техніки виконання у різних анатомічних ділянках, запобігання травми сусідніх анатомічних структур, тактика лікаря-хірурга при можливих ускладненнях.	2
11	Особливості лікування гострих та хронічних остеомієлітів. Комплексне лікування для ліквідації джерела інфекції та зменшення запалення. Забезпечення адекватного відтоку ексудату, медикаментозне лікування. Особливості проведення секвестрэктомії, кюретаж осередків інфекції, пластика кісткових дефектів.	2
12	Особливості проведення зубозберігаючих операцій. Поняття та принципи зубозберігаючих операцій. Передопераційна підготовка пацієнта, роль ендодонтичного лікування перед операцією. Етапи резекції верхівки кореня, ампутації кореня, гемі секції зуба, цистектомії та цитотомії зі збереженням зуба, реплантація та аутотрансплантація зуба. Прогноз та критерії успішності лікування. Причин інтра- та постопераційних ускладнень.	2
13	Особливості лікування гнійно-запальних процесів щелепно-лицевої локалізації. Поняття гнійно-запальних процесів ЩЛД. Шляхи поширення інфекції. Методи діагностики, основні принципи лікування. Хірургічне лікування: терміни та обсяги втручання. Особливості вибору оперативних доступів залежно від локалізації процесу. Медикаментозний супровід, лікування ускладнень(медіастиніт, тромбоз кавернозного синусу). Післяопераційний догляд за пацієнтом. Прогно і критерії ефективності лікування.	2

14	Особливості проведення лікування при одонтогенних верхньощелепних синуситах. <i>Шляхи інфікування верхньощелепної пазухи з одонтогенного вогнища. Клініка та рентгенологічні, КТ-ознаки одонтогенного синуситу. Принципи лікування та методи закриття перфорації, ендоскопічні методи лікування, дренажування та санація пазухи. Медикаментозний супровід. Можливі ускладнення.</i>	2
15	Клаптеві операції. <i>Види клаптів у хірургічній стоматології. Кровопостачання клаптів і його значення. Види розрізів, особливості формування слизово-окісного клаптя., основні етапи клаптевої операції, особливості ушивання та фіксації клаптя. Профілактика ускладнень.</i>	2
16	ПМК	2
	Разом	32

Самостійна робота для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за ОПІ Стоматологія під час вивчення Модулю 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології» 5 курс, 10 семестр

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та відпрацювання практичних навиків	15
2	Самостійне опрацювання тем, що не увійшли до плану аудиторної роботи:	
2.1	Інноваційні методики збереження альвеолярного відростка після видалення зубів.	2
2.2	Принципи інтенсивної терапії ускладнень гнійно-запальних процесів щелепно-лицевої ділянки.	3
2.3	Порівняльний аналіз традиційних та сучасних методик пародонтальної хірургії.	2
2.4	Сучасні протоколи оперативних втручань для корекції рецесії ясен.	2
3	Підготовка до підсумкового модульного контролю	4
	Разом	28

Індивідуальні завдання:

1. Заповнення медичної документації.
2. Санітарно-просвітницька робота студента.
3. Написання рефератів за темами:

«Можливості цифрових методів дослідження та планування лікування в хірургічній та щелепно-лицевій хірургії»;

«Методи та остеопластичні матеріали для направленої аугментації кісткової тканини»;

«Вторинна кровотеча, заходи запобігання, усунення. Методи перев'язування зовнішньої сонної, лицевої, поверхневої скроневої артерії»;

«Боротьба з інфекцією, запобігання і лікування запальних ускладнень»;

«Мікрохірургічні втручання в пародонтології».

Тему реферату студент може вибирати самостійно. Реферат необхідно оформлювати згідно структури.

Структура реферату:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- суть реферату (основна частина);
- висновки;
- список використаних джерел (перелік посилань);
- додатки (за необхідності).

Перелік теоретичних питань та практичних завдань для підготовки здобувачів вищої освіти до підсумкового модульного контролю

Перелік теоретичних питань

1. Організація і оснащення хірургічного відділення в стоматологічній поліклініці та стаціонарі.
2. Організація роботи лікаря-стоматолога на хірургічному прийомі в поліклініці. Звітно-облікова документація.
3. Організація роботи лікаря-стоматолога на хірургічному прийомі в стаціонарі. Звітно-облікова документація.
4. Принципи асептики та антисептики в практиці лікаря-хірурга-стоматолога.
5. Правила заповнення амбулаторної картки хірургічного хворого. Її значення як юридичного та науково-медичного документа.
6. Особливості оформлення історії хвороби в стаціонарі щелепно-лицевій хірургії. Її значення як юридичного та науково-медичного документа.
7. Особливості обстеження пацієнта з запальними процесами ЩЛД.
8. Види знеболення в амбулаторній стоматологічній практиці та в умовах щелепно-лицевого стаціонару.
9. Актуальні питання загального знеболення та седації. Премедикація при амбулаторних стоматологічних операціях, її обґрунтування.
10. Показання та протипоказання до проведення місцевого знеболення в щелепно-лицевій ділянці.

11. Вибір знеболення та підготовка хворих до операцій в щелепно-лицевій області при супутніх патологіях (хвороби серця, легень, печінки та нирок, ендокринної системи) та деяких фізіологічних станах (вагітність).
12. Пролонгація дії місцевих анестетиків. Інтоксикація адреналіном.
13. Фармакологічні препарати, які застосовуються при місцевому знеболенні в хірургічній стоматології. Загальна характеристика, показання та протипоказання до їх використання, дози. Сучасні знеболювальні засоби для місцевої анестезії, обладнання: дія, недоліки та переваги.
14. Фармакологічні препарати, які застосовуються для загального знеболення (засоби для наркозу) в хірургічній стоматології. Загальна характеристика, показання та протипоказання до їх використання, дози.
15. Особливості проведення місцевого знеболення на верхній щелепі.
16. Особливості проведення місцевого знеболення на нижній щелепі.
17. Диференційна діагностика гострого періодонтиту, періоститу та остеомієліту щелеп.
18. Особливості клінічного перебігу, діагностики і лікування неонтогенного гострого остеомієліту щелеп.
19. Особливості клінічного перебігу, діагностики та лікування травматичного остеомієліту.
20. Хірургічна анатомія клітковинних просторів голови та шиї.
21. Абсцеси та флегмони щелепно-лищевої локалізації. Загальні клінічні ознаки, методи та прийоми діагностики.
22. Абсцеси та флегмони щелепно-лищевої локалізації. Принципи комплексного лікування.
23. Одонтогенний гайморит. Консервативне та хірургічне лікування. Ускладнення та їх профілактика.
24. Лімфаденіт щелепно-лищевої ділянки: класифікація, клініка, диференціальна діагностика, лікування.
25. Фурункули щелепно-лищевої ділянки: класифікація, клініка, ускладнення та лікування.
26. Карбункули щелепно-лищевої ділянки: класифікація, клініка, ускладнення та лікування.
27. Одонтогенний сепсис. Етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування.
28. Інфекційно-токсичний шок. Етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування.
29. Тромбофлебіт вен обличчя. Етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування.
30. Тромбоз печеристого синусу. Етіологія, клініка, диференційна діагностика, лікування.
31. Одонтогенний гайморит. Етіологія, класифікація, клініка, діагностика.

Перелік практичних навичок

1. Виконати мандибулярну анестезію аподактильним способом.
2. Виконати мандибулярну анестезію пальцевим способом.
3. Виконати туберальну анестезію внутрішньоротовим методом.
4. Виконати піднебінну анестезію у великого піднебінного отвору.
5. Виконати термінальну анестезію для знеболення середніх верхніх альвеолярних нервів.
6. Виконати різцеву анестезію на верхній щелепі внутрішньоротовим способом.
7. Виконати інфраорбітальну анестезію позаротовим методом.
8. Виконати провідникову інфраорбітальну анестезію внутрішньоротовим методом.
9. Виконати термінальну анестезію за Вишневським.
10. Виконати інтралігаментарну анестезію.
11. Виконати інтрасептальну анестезію.
12. Виконати підокісну анестезію.
13. Виконати термінальну анестезію.
14. Виконати провідникову анестезію II та III гілок трійчастого нерву у підскроневої ямці способом повзучого інфільтрату за Вишневським.
15. Виконати анестезію за Берше-Дубовим.
16. Виконати анестезію за Вейсбремом.
17. Продемонструвати виконання анестезії щічного нерву.
18. Виконати різцеву анестезію на нижній щелепі.
19. Виконати анестезію біля ментального отвору внутрішньоротовим методом.
20. Виконати мандибулярну анестезію позаротовим способом.
21. Виконати торусальну анестезію на беззубих щелепах.
22. Виконати анестезію біля ментального отвору позаротовим методом.
23. Продемонструвати техніку виконання анестезії при розкритті флегмони скроневої ділянки (середній шар).
24. Продемонструвати техніку виконання анестезії для розкриття глибокої флегмони скроневої ділянки.
25. Продемонструвати техніку виконання анестезії для розкриття флегмони привушно-жувального простору.
26. Продемонструвати техніку виконання анестезії при розкритті флегмони підскроневої ямки.
27. Продемонструвати виконання анестезії для розкриття флегмони защепаного простору.
28. Продемонструвати послідовність виконання анестезії для розкриття абсцесу язика.
29. Продемонструвати послідовність виконання анестезії для розкриття флегмони підпідборідної ділянки.

30. Продемонструвати послідовність виконання анестезії для розкриття гнійного осередку при лімфаденіті щічного лімфатичного вузла.
31. Продемонструвати послідовність виконання анестезії для розкриття абсцесу іклової ямки.
32. Продемонструвати послідовність виконання анестезії для розкриття гнійного осередку при периаурикулярному лімфаденіті.
33. Продемонструвати порядок виконання анестезії для розкриття гнійного осередку при гнійному лімфаденіті піднижньощелепної ділянки.
34. Виконати анестезію при оперативному втручанні – гайморотомія.
35. Виконати видалення верхнього центрального різця.
36. Виконати видалення верхнього бічного різця.
37. Виконати видалення верхнього ікла.
38. Виконати видалення верхнього першого премоляра.
39. Виконати видалення верхнього першого правого моляра.
40. Виконати видалення верхнього першого лівого моляра.
41. Виконати видалення верхнього третього моляра.
42. Виконати видалення нижнього центрального різця.
43. Виконати видалення нижнього ікла.
44. Виконати видалення нижнього першого премоляра.
45. Виконати видалення нижнього першого моляра.
46. Виконати видалення нижнього другого моляра.
47. Виконати видалення нижнього третього моляра.
48. Продемонструвати накладання простого вузлового шва.
49. Продемонструвати накладання П-подібного шва.
50. Продемонструвати накладання безперервного шва.
51. Продемонструвати ушивання лунки зуба.

Методи навчання

- **вербальні** (пояснення, розповіді, бесіда, інструктаж);
- **наочні** (спостереження та клінічні розбори, демонстрація виконання окремих маніпуляцій на фантомах та пацієнтах на амбулаторному прийомі хірурга-стоматолога, перев'язувальній та операційній щелепно-лищового стаціонару);
- **практичні** (прийом пацієнтів, заповнення медичної документації, проведення хірургічних маніпуляцій);
- **дослідницький** (організація викладачем пошукової творчої діяльності студентів шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань);
- **методи застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок** (практичні заняття, контрольні індивідуальні завдання, робота в клініці);
- **тематичні дискусії;**
- **аналіз конкретних ситуацій** (кейс-метод);
- **імітаційні завдання.**

Форми та методи оцінювання

Методи контролю

- усний контроль,
- письмовий контроль,
- тестовий контроль,
- практична перевірка,
- методи самоконтролю і самооцінки.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Згідно навчального плану *«Клінічне навчання (навчальна практика) 5 курс» Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»* проводиться у X семестрі.

До захисту підсумкового модульного контролю допускається студент, який на 100% виконав необхідну кількість практичних навичок, виклав їх у письмовій формі.

Під час ПМК студент повинен представити:

- текстовий та цифровий звіт про проходження клінічного навчання з хірургічної стоматології;
- медичні карти прийнятих стоматологічних пацієнтів (не менше 7).

Клінічне навчання з хірургічної стоматології передбачає опанування студентами під керівництвом викладача практичних навичок згідно освітньо-професійної програми підготовки фахівців (ОПП) та Стандарту Стоматологія.

Система поточного та підсумкового контролю

Оцінювання поточної навчальної діяльності здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, оцінки виконання маніпуляцій, письмового контролю, письмового або програмного комп'ютерного тестування тощо. Одним із видів діяльності студентів та контролю його є ведення медичної документації.

При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність здобувачу вищої освіти виставляються оцінки за чотирьохбальною традиційною шкалою.

Підсумкове оцінювання результатів навчання в ПДМУ здійснюється за єдиною 200-бальною шкалою. Оцінка здобувача освіти відповідає відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних і загальних компетентностей до запланованих результатів навчання (у відсотках). При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (таблиця 1).

Таблиця 1.

*Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в
Полтавський державний медичний університет*

За 4-бальною Шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Проведення підсумкового модульного контролю

Підсумковий модульний контроль (ПМК) здійснюється по завершенню вивчення програмного матеріалу *Модуля 2 «Клінічне навчання (навчальна практика)»*

з *хірургічної стоматології*» і проводиться на останньому занятті модуля. Складання та перескладання підсумкового модульного контролю проводиться у відповідності до «Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті».

До ПМК допускають здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах модуля та виконали всі вимоги з навчальної дисципліни, які передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни (на 100% виконали необхідну кількість практичних навичок, виклали їх у письмовій формі та надали обґрунтовані відповіді на запитання щодо змісту практики).

Для ПМК використовуються години, передбачені в робочій навчальній програмі. ПМК приймають науково-педагогічні (педагогічні) працівники, визначені завідувачем кафедри. З метою об'єктивного неупередженого оцінювання знань здобувачів вищої освіти рекомендовано залучати до прийому ПМК науково-педагогічних працівників кафедри, які не проводили практичні заняття в даних академічних групах у цієї категорії здобувачів освіти.

Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним відповідає 50 балам. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність). Питання (завдання, ситуаційні задачі), які виносяться на ПМК, сформульовані таким чином, щоб еталонна відповідь здобувача вищої освіти на кожне орієнтовно тривала до 3-5 хвилин. Питання охоплюють найбільш значущі розділи робочої навчальної програми, які в достатній мірі висвітлені в літературних джерелах, рекомендованих як основні (базові) при вивченні відповідної дисципліни. Обов'язково на ПМК винесені питання, з тем, які визначені на самостійне вивчення в межах модуля.

За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності (п.2.2.5. Правил внутрішнього розпорядку) результати оцінювання, отримані під час складання ПМК здобувачу освіти за відповідь виставляється оцінка «незадовільно». Отримані бали за модуль науково-педагогічний працівник виставляє у «Відомість підсумкового модульного контролю» та індивідуальний навчальний план студента.

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з поточної успішності студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ВНЗ України тощо.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Таблиця 2.

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою		
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно		
2,1	50	34	84				
2,15	52	34	86				
2,2	53	35	88				
2,25	54	36	90				
2,3	55	37	92				
2,35	56	38	94				
2,4	58	38	96				
2,45	59	39	98				
2,5	60	40	100				
2,55	61	41	102				
2,6	62	42	104				
2,65	64	42	106				
2,7	65	43	108				
2,75	66	44	110				
2,8	67	45	112				
2,85	68	46	114				
2,9	70	46	116				
2,95	71	47	118				
3	72	50	122	E	3 задовільно		
3,05	73	50	123				
3,1	74	50	124				
3,15	76	50	126				
3,2	77	51	128				
3,25	78	52	130	D		3 задовільно	
3,3	79	53	132				
3,35	80	54	134				
3,4	82	54	136				
3,45	83	55	138				
3,5	84	56	140	C			4 добре
3,55	85	57	142				
3,6	86	58	144				
3,65	88	58	146				
3,7	89	59	148				
3,75	90	60	150				
3,8	91	61	152				
3,85	92	62	154				

3,9	94	62	156	В	
3,95	95	63	158		
4	96	64	160		
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	А	5 відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Інформація про здобувачів освіти, яким не зарахований ПМК, з точним зазначенням причини незарахування також вноситься до «Відомості підсумкового модульного контролю» та індивідуальні навчальні плани студентів.

Причини незарахування можуть бути наступні: а) здобувач вищої освіти має невідпрацьовані пропуски з клінічного навчання. Позначка «н/в» (не виконав) у колонці «бали за ПМК»; б) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття (практичні), але не набрав мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допускається до ПМК. Позначка «н/д» (не допущений) у колонці «бали за ПМК»; в) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття, та набрав кількість балів за поточну навчальну діяльність і був допущений до складання ПМК, але не з'явився на ПМК. Позначка «н/з» (не з'явився) у колонці «бали за ПМК». Здобувач вищої освіти має право на складання та два перескладання ПМК.

Методичне забезпечення

Викладачами кафедри розроблено, розглянуто та затверджено на кафедральному засіданні:

1. Робоча навчальна програма з навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5 курс» Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти.

2. Силабус з обов'язкової освітньої компоненти *«Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» Модуль 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології».*

3. Тематичні плани практичних занять.

4. Навчальні презентації та відеофільми.

5. Фантоми з необхідними розхідними матеріалами.

Рекомендована література

Базова

1. Виробнича практика з хірургічної стоматології / О. Іваницька, К. Локес, Д. Аветіков, І. Іваницька, І. Бойко – Полтава : Дивосвіт – 2023. – 148 с.
2. Скрипников П.М., Гуржій О.В., Коломієць С.В. та ін. Хірургічна стоматологія для лікарів-інтернів: навч. посіб. 2-ге вид. Полтава: Полтавський державний медичний університет; 2024. – 312 с.
3. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія: підручник Т1-Т2 / За редакцією В. О. Маланчука – К.: ЛОГОС, 2022.
4. Щелепно-лицева хірургія: підручник. / О. О. Тимофєєв.-3-є вид., переробл. та доповн. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 792 с.

Допоміжна

1. Побічна дія ліків = Side Effects of Medications : навчальний посібник у 2 т. Т. 1 / [В. М. Бобирьов , М. М. Потяженко, О. М. Беляєва та ін.; за заг. ред. В. М. Бобирьова , М. М. Потяженка]. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 360 с.
2. Medicine of emergency situations: textbook / V. V. Chaplyk [et al.]. Vinnytsia: Nova Knyha, 2020. – 376 p.
3. Petersons Principles of Oral and Maxillofacial Surgery (4th ed.) in 2 volumes / Ed. by Miloro M., Ghali G.E., Larsen P.E. Waite P. –Springer Nature Switzerland AG., 2022. – 2328 p.

Інформаційні ресурси

1. <https://hirstom.pdmu.edu.ua/educational/students>
2. <https://uacmfs.com/publications/books/272-khirurgichna-stomatologiya-ta-shchelepno-litseva-khirurgiya-tom-1>
3. <https://uacmfs.com/publications/books/284-khirurgichna-stomatologiya-ta-shchelepno-litseva-khirurgiya-2-tom>
4. <https://lib.pdmu.edu.ua/resource>
5. <https://repository.pdmu.edu.ua/items/4cc1c179-1c55-446c-bb6b-81dc5ac177be>
6. <https://repository.pdmu.edu.ua/items/8e5eb61e-6d55-46cf-86d5-1ece9be1d2ba>
7. <https://repository.pdmu.edu.ua/items/b71786f7-5891-4785-9bb7-a03ef7b01674>
8. <https://www.dec.gov.ua/mtd/travmy-shhelepno-lyczevoyi-dilyanky>

9. https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=Lj3dCwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Cancer+of++lip+and+organs+of+oral+cavity&ots=EscetY4W4b&sig=DA_8dInCDL59p6VoWZXQA_qMCsI&redir_esc=y#v=onepage&q=Cancer%20of%20%20lip%20and%20organs%20of%20oral%20cavity&f=false
10. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31687950/>
11. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31538464/>
12. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/39501737/>
13. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/?term=tooth+extraction&page=1>
14. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33189234/>
15. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/37435999/>

Розробник (розробники):

Локес К.П., к.мед.н, доцент,

Іваницька О.С., к.мед.н, доцент,

Буханченко О.П., доктор філософії, асистент.

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра ортопедичної стоматології з імплантологією

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної програми

«Стоматологія»

« 28 » серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради стоматологічного
факультету

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС
КЛІНІЧНЕ НАВЧАННЯ (НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА) 5-Й КУРС
Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика)
з ортопедичної стоматології»

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курси та семестри вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
221 Стоматологія
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
5 курс
9, 10 семестри

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри

ортопедичної стоматології з імплантологією

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	1. Дворник Валентин Миколайович (д.мед.н., професор) 2. Кузь Гельфіра Маліківна (к.мед.н., доцент) 3. Баля Геннадій Миколайович (к.мед.н., доцент) 4. Добровольська Оксана Володимирівна (к.мед.н., доцент) 5. Добровольський Олександр Володимирович (к.мед.н., доцент) 6. Тесленко Олександра Іванівна (к.мед.н., доцент) 7. Марченко Костянтин Валентинович (к.мед.н., доцент) 8. Ілляшенко Юлія Іванівна (асистент) 9. Кіндій Віктор Данилович (к.мед.н., доцент) 10. Коваль Юрій Павлович (доктор філософії, асистент) 11. Кузь Віталій Сергійович (к.мед.н., доцент) 12. Лунькова Юліана Станіславівна (к.мед.н., асистент) 13. Мартиненко Ігор Миколайович (к.мед.н., асистент) 14. Павліш Ігор Вікторович (к.мед.н., асистент) 15. Петренко Руслан Володимирович (к.мед.н., асистент) 16. Перепелова Тетяна Василівна (к.мед.н., доцент) 17. Шеметов Олег Валентинович (к.мед.н., асистент)
Профайл викладача (викладачів)	https://ortstom.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532) 56-09-64
E-mail:	ort.stom@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://www.pdmu.edu.ua/fakultets/stomat/kafedry/ortoped-stomat

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика)

5-й курс»

Кількість кредитів / годин – 11,0 / 330, із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 176

Самостійна робота (год.) – 154

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Обсяг Модуль 3. Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології

Кількість кредитів / годин – 3,0 / 90 год., із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 48

Самостійна робота (год.) – 42

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» визначається системою вимог відповідно до норм законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту, положень ПДМУ та інших нормативних документів.

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі і студенти діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті:

Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету

Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету

Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичного університеті

Положення про організацію самостійної роботи ЗВО в Полтавського державного медичного університету

Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету

Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти Полтавського державного медичного університету

Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету

Положення про матеріальне заохочування за успіхи у навчанні студентів Полтавського державного медичного університету

Усі вищеперелічені документи розміщені на сторінці відділу з науково-педагогічної роботи та організації навчально-наукового процесу ПДМУ (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/viddil-monitoryngu-osvity/informaciyi-materiali-n-process-vimo-ek9k>)

Вивчаючи дисципліну «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології» ЗВО ПДМУ має право на безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту; якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання; повагу людської гідності; захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та

експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю студента; безоплатне користування навчальною, науковою базами Університету та бібліотекою, у порядку, передбаченому Статутом; доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності; відзначення за успіхи у навчанні, науково-дослідній і громадській роботі.

Вивчаючи дисципліну «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології», студент Університету зобов'язаний:

виконувати вимоги Законів України, інших нормативно-правових актів, Статуту Університету, Правил внутрішнього розпорядку академії, поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу та дотримуватися етичних норм;

виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;

виконувати вимоги навчального плану у терміни, визначені графіком навчального процесу та індивідуального навчального плану;

дотримуватись академічної доброчесності та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності студентом передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Студент зобов'язаний систематично відвідувати усі види занять з дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології», приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу занять; відпрацювати всі пропущені заняття; підтримувати порядок в аудиторіях, навчальних приміщеннях кафедри ортопедичної стоматології з імплантологією, дбайливо та охайно ставитися до майна Університету (меблів, обладнання, підручників, книжок тощо).

Студентові академії забороняється:

порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних на те причин; запізнюватися на заняття; пропускати заняття без поважних причин; протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу викладача; користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання

інформації без дозволу викладача; займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів та заважати викладачу.

Систематичне відвідування усіх видів навчальних занять є обов'язковим.

Викладач пред'являє вимоги до студента при вивченні дисципліни та ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Вимоги можуть стосуватися відвідування занять (неприпустимість пропусків, запізнь і т.п.); правил поведінки на заняттях (активну участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів та ін.); заохочень та стягнень (за що можуть нараховуватися або відніматися бали тощо).

Опис навчальної дисципліни (анотація)

«Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології» це навчальна дисципліна, що надає змогу студентам оволодіти в клініці певними стоматологічними маніпуляціями, що використовуються при лікуванні пацієнтів з дефектами твердих тканин зубів, частковими дефектами зубних рядів, повною відсутністю зубів на нижній та верхній щелепі, травмами, уродженими та набутими дефектами щелепно-лищевої ділянки. Набуті таким чином спеціальні (фахові) компетенції студенти в подальшому використовують у процесі лікування стоматологічних пацієнтів ортопедичного профілю. Здобувачі освіти знайомляться з організацією та роботою ортопедичного відділення, оформленням відповідної документації. Робоча програма розрахована також на студентів з нормативним терміном навчання.

Предметом вивчення навчальної дисципліни **«Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології»** є клініка та протезування пацієнтів з дефектами коронкової частини окремих зубів,

- клініка та протезування пацієнтів з частковими дефектами зубних рядів,
- клініка та протезування при повній втраті зубів,
- суцільнолите бюгельне часткове знімне протезування,
- щелепно-лицева ортопедія,
- щелепно-лицеве протезування.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити (знання та навички, якими повинен володіти студент, щоб приступити до вивчення дисципліни, або перелік попередньо прослуханих дисциплін).

1. *Анатомія людини* - анатомічна будова органів та тканин зубо-щелепного апарату людини
2. *Пропедевтика ортопедичної стоматології* – основні стоматологічні інструменти та зуботехнічні прилади, правила роботи з ними; знання функціональної анатомії та методів дослідження органів зубо-щелепного апарату.

3. *Патоморфологія* - вивчення макро-мікроскопічних та молекулярно-ультраструктурних змін організму людини при розвитку різноманітних захворювань.

Постреквізити (дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни).

1. *Ортопедична стоматологія* – діагностика, диференційна діагностика, вибір методу лікування та його проведення у пацієнтів з дефектами твердих тканин зубів і зубних рядів.
2. *Ортопедична стоматологія, в тому числі імплантологія*- діагностика, диференційна діагностика, вибір методу лікування та його проведення у пацієнтів з дефектами твердих тканин зубів і зубних рядів, травмами, уродженими та набутими дефектами щелепно-лицевої ділянки, різними патологічними станами (надмірне стирання твердих тканин зубів, вторинні деформації зубних рядів, захворювання скронево-нижньощелепного суглоба, захворювання тканин пародонта, протезування з опорою на імплантатах).
3. *Хірургічна стоматологія* – вибір методу знеболення та його проведення при препаруванні зубів.

Міждисциплінарні зв'язки

Відповідно до навчального плану вивчення дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології» передбачено тоді, коли студентом набуті знання з основних клінічних дисциплін (терапевтична стоматологія, ортопедична стоматологія, хірургічна стоматологія, фармакологія), з якими інтегрується програма виробничої практики. У свою чергу, практика формує засади продовження подальшого вивчення студентом клінічних дисциплін – терапевтичної стоматології, ортопедичної стоматології, хірургічної стоматології, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами "по вертикалі" та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології»

1.1. **Метою** вивчення дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології» є оволодіння формами організації праці в стоматологічних закладах, методиками діагностики та лікування пацієнтів, формування на основі отриманих знань професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень на стоматологічному прийомі, виконання певних стоматологічних маніпуляцій, які використовуються при лікуванні пацієнтів з дефектами коронкової частини окремих зубів, з частковими дефектами зубних рядів, повною відсутністю зубів на нижній та верхній щелепі, з травмами, уродженими та набутими дефектами щелепно-лицевої

ділянки для можливості їх подальшого застосування в клініці ортопедичної стоматології.

Мета полягає у закріпленні практичних навичок, визначених у освітньо–професійній програмі підготовки фахівців за спеціальністю 221 «Стоматологія».

1.2. Основними завданнями навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології» Обстеження пацієнтів в клініці ортопедичної стоматології.

- Знання функціональної анатомії та клінічної біомеханіки зубощелепного апарату.
- Знеболення в клініці ортопедичної стоматології. Невідкладні стани.
- Знання клініко-лабораторних етапів виготовлення штучних коронок.
- Знання клініко-лабораторних етапів виготовлення мостоподібних протезів.
- Знання загальної характеристики та вибору конструкції часткових знімних протезів.
- Знання клініко-лабораторних етапів виготовлення часткових знімних пластинкових протезів
- Знання клініко-лабораторних етапів виготовлення бюгельних протезів та протезів з литим металевим базисом.
- Аналіз анатомо-фізіологічних особливостей протезного поля після повної втрати зубів.
- Аналіз стану слизової оболонки протезного ложа у осіб з повною втратою зубів.
- Визначення центрального співвідношення щелеп при протезуванні осіб з частковою та повною втратою зубів.
- Розуміння клініко-лабораторних етапів виготовлення повних знімних протезів.
- Адаптація до знімних протезів. Вплив протезів на тканини порожнини рота.
- Проведення клінічного обстеження пацієнтів з травмами щелепно-лицевої ділянки.
- Вміння надавати ортопедичну допомогу пацієнтам з посттравматичними ускладненнями (тугорухомість відламків, контрактура, несправжній суглоб, фрагменти, що неправильно зрослися).
- Оформлення звітної документації ортопеда-стоматолога.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

- інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

- загальні:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

- спеціальні (фахові, предметні):

СК1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

СК2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

СК3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

СК4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК5. Спроможність до проєктування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.

СК8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

СК9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

- СК12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
- СК14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
- СК16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.

Програмні результати навчання для дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології»

- ПРН1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).
- ПРН2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).
- ПРН3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
- ПРН4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (засписком 2.1).
- ПРН6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.
- ПРН7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.
- ПРН8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- ПРН10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- ПРН11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

ПРН19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

ПРН23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

ПРН24. Розробляти заходи щодо організації, інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню та проводити маркетинг медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

Результати навчання для дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології»

Змістовний модуль. «Ортопедичні методи лікування захворювань зубощелепного апарату. Атипове протезування».

знати:

- Класифікації основних стоматологічних захворювань щелепно-лицевої ділянки.
- Знати етіологію, патогенез, клінічну картину, диф. діагностику основних стоматологічних захворювань.
- Знати рефлекси жувальної системи і механізми їх перебудови.
- Мати уявлення про функціональну жувальну ланку.
- Знати рефлекси жувальної системи за І.С. Рубіновим.
- Мати уявлення про атипове протезування.
- Обґрунтувати необхідність спеціальної (терапевтичної, ортопедичної, хірургічної, ортодонтичної) підготовки порожнини рота до протезування;
- Вивчити методи обстеження – оклюзограма, Т-скан, пародонтограма, ЕМГ, рентгенодіагностика, КТ, МРТ тощо.
- Оволодіти методикою інтраорального сканування сканером Medit i700;
- Тракувати загальні принципи лікування, реабілітації, профілактики патологічного стирання твердих тканин зубів.
- Тракувати загальні принципи лікування, реабілітації, профілактики вторинних зубощелепних деформацій;
- Інтерпретувати результати клінічних та спеціальних (додаткових) методів досліджень СНЩС;
- Проводити профілактику захворювань (дисфункцій) СНЩС;

- Тракувати поняття травматичний синдром, травматична оклюзія.
- Знати види стабілізації рухомих зубів;
- Знати шинуючі конструкції лікувальних апаратів, що застосовуються при пародонтиті.
- Мати уявлення про типи стоматологічної імплантації.
- Мати уявлення про складові частини імплантатів: тіло імплантата, заживляючі гвинти, формувачі ясен, абатменти, тимчасові абатменти, лабораторні аналоги імплантатів, трансфери.
- Знати показання та загальні і місцеві протипоказання до стоматологічної імплантації;
- Мати уявлення про основні методи діагностики при імплантаційному втручанні;
- Мати уявлення про основні принципи планування кількості імплантатів та їх розташування при частковій та повній адентії.
- Мати уявлення про хірургічний протокол одноетапної імплантації, двоетапної імплантації, безпосередньої імплантації;
- Мати уявлення про етапи виготовлення оклюзійно-хірургічного шаблону при повній та при частинній адентії.
- **вміти**
- встановити попередній та остаточний діагноз на підставі даних обстеження (клінічних і лабораторних).
- запропонувати план ортопедичного лікування.
- обрати план підготовки ротової порожнини пацієнта до протезування.
- виконувати вибіркове зішліфування зубів.
- складати одонтопародонтограму пацієнтів з патологією пародонту;
- виготовити тимчасові шинуючі конструкції із застосуванням сучасних технологій

Змістовний модуль. «Клінічне мислення. Ортопедичні методи лікування захворювань зубо-щелепного апарату».

знати:

- Знати види ретракції ясен
- Знати послідовність та особливості препарування зуба під різні види штучних коронок.
- Знати послідовність та особливості препарування зубів під різні види вкладок.
- Знати послідовність та особливості препарування зубів під вініри.
- Знати послідовність та особливості препарування кукси зубів під штифтові конструкції.
- Обґрунтувати вибір конструкції мостоподібного протеза.
- Обґрунтувати вибір конструкції часткового знімного пластинкового протеза.
- Знати принципи проведення сканування зубних рядів.
- Мати уявлення про основні види протезування на імплантатах;

- Мати уявлення про матеріали, які застосовуються в процесі імплантаційного лікування; знати переваги та недоліки відбиткових матеріалів.
- Мати уявлення про клініко-лабораторні етапи виготовлення незнімних, знімних та умовно-знімних конструкцій на імплантатах.
- Мати уявлення про особливості професійної та особистої гігієни при використанні дентальних імплантатів;
- Знати критерії ефективності стоматологічної імплантації;
- Знати ускладнення, які можуть виникнути у віддалені терміни після імплантації.
- Знати сучасні методи та матеріали для виготовлення ортопедичних конструкцій.

вміти:

- Вміти проводити препарування зуба під коронку.
- Вміти проводити препарування зуба під різні види вкладок.
- Вміти проводити препарування зуба під вініри.
- Вміти проводити препарування кукси зубів та підготовку кореня під штифтові конструкції.
- Отримувати анатомічні відбитки різними відбитковими матеріалами (силіконовими, альгінатними);
- Вміти проводити сканування зубних рядів.
- Знати принципи роботи з артикулятором, з лицевою дугою.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено	

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено	

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовний модуль. «Ортопедичні методи лікування	

	захворювань зубо-щелепного апарату. Атипове протезування».	
	Тема 1. Рефлекси жувальної системи. Підготовка ротової порожнини перед ортопедичним втручанням. Складання плану лікування стоматологічного хворого.	2
	Тема 2. Патологічне стирання твердих тканин зубів. Ортопедичне лікування патологічного стирання твердих тканин зубів.	2
	Тема 3. Етіологія та патогенез вторинних деформацій зубних рядів. Методи ортопедичного лікування вторинних деформацій зубних рядів.	2
	Тема 4. Етіологія, клініка захворювань скронево-нижньощелепного суглобу. Класифікації. Додаткові методи дослідження пацієнтів при захворюваннях СНЩС. Ортопедичне лікування захворювань СНЩС.	2
	Тема 5. Стоматологічна імплантація – історія розвитку. Типи стоматологічної імплантації та різновиди стоматологічних імплантатів. Компоненти імплантатів. Види з'єднання імплантата з абатментом. Антиротаційні системи.	2
	Тема 6. Показання та протипоказання до імплантологічного втручання. Діагностика при плануванні імплантації. Характеристика основних протоколів дентальної імплантації. Імплантація при несприятливих анатомічних умовах.	2
	Тема 7. Захворювання пародонту. Класифікації. Клініка та діагностика пародонтиту. Поняття про функціональну патологію (травматична оклюзія, види; травматичний синдром, тощо). Види стабілізації рухомих зубів. Класифікація шин. Шинуючі конструкції лікувальних апаратів, що застосовуються у хворих на пародонтоз і пародонтит. Біомеханіка шинування рухомих зубів.	2
	8. Контроль практичних навичок за змістовим модулем.	2
	Разом за змістовим модулем	16
	Змістовний модуль. «Клінічне мислення. Ортопедичні методи лікування захворювань зубо-щелепного апарату».	
	Тема 1. Послідовність обстеження пацієнта в клініці ортопедичної стоматології. Амбулаторна картка ортопедичного хворого. Значення її як юридичного та науково-медичного документу.	2
	Тема 2. Види знеболення в амбулаторній стоматологічній	2

	практиці. Показання до виконання місцевого знеболення в ортопедичній стоматології.	
	Тема 3. Етіологія дефектів коронкової частини зубів. Класифікації дефектів, індекс руйнування оклюзійної поверхні зуба (ІРОПЗ) за Мілікевичем. Види ортопедичних конструкцій для заміщення дефектів коронкової частини зубів, показання до виготовлення штучних коронок.	2
	Тема 4. Мостоподібні протези –показання, класифікації, матеріали і методи виготовлення. Особливості препарування опорних зубів. Порівняльна характеристика суцільнолитих та штамповано-паяних конструкцій.	2
	Тема 5. Біомеханіка мостоподібних протезів, конструктивні особливості, види опорних елементів. Взаємовідношення проміжної частини до альвеолярного відростка.	2
	Тема 6. Безпосереднє протезування. Показання, клініко-лабораторні етапи виготовлення імедіат – протезів	2
	Тема 7. Загальна характеристика основних видів протезування. Методики отримання відбитків. Відбиткові матеріали. Клініко-лабораторні етапи виготовлення незнімних та умовно-знімних протезів з опорою на імплантати. Особливості фіксації протезних конструкцій. Переваги та недоліки незнімних та умовно-знімних конструкцій	2
	Тема 8. Клініко-лабораторні етапи виготовлення знімних конструкцій з опорою на імплантати. Знімні протези на сферичних абатментах. Балкова система фіксації. Переваги та недоліки знімних конструкцій. Критерії ефективності стоматологічної імплантації. Помилки та ускладнення стоматологічної імплантації. Їх усунення та профілактика.	2
	Тема 9. Бюгельні протези. Показання до їх використання. Особливості конструкції, елементи. Методи паралелометрії. Вибір конструкції протезу. *	2
	Тема 10. Клініко–лабораторні етапи виготовлення бюгельних протезів. Методи компенсації литва металу на керамічних моделях та ін. *	2
	Тема 11. Пародонтит, клініка, диференційна діагностика. Ортопедичні методи лікування. Тимчасове шинування. * Постійне незнімне шинування. Постійне знімне і комбіноване	2

	шинування. *	
	Тема 12. Атипове протезування. Ортопедичне лікування патологічного стирання твердих тканин зубів. *	2
	Тема 13. Атипове протезування. Ортопедичне лікування вторинних деформацій зубних рядів. *	2
	Тема 14. Атипове протезування. Ортопедичне лікування захворювань СНЩС. *	2
	Тема 15. Сканування щелеп	2
	16.ПМК. Контроль практичних навичок за модулем.	2
	Разом за модулем. Згідно з робочою програмою	32

Самостійна робота

№п/п	Тема	Кількість годин
	Змістовний модуль . Ортопедичні методи лікування захворювань зубо-щелепного апарату Атипове протезування.	
1	Підготовка до практичних занять (Теоретична підготовка, опрацювання практичних навичок. Реферати, задачі, малюнки, схеми).	10
2	Підготовка до змістового модульного контролю.	4
	Разом	14
	Змістовний модуль. Клінічне мислення. Ортопедичні методи лікування захворювань зубо-щелепного апарату.	
1	Підготовка до практичних занять (Теоретична підготовка, опрацювання практичних навичок. Реферати, задачі, малюнки, схеми).	24
2	Підготовка до підсумкового модульного контролю.	4
	Разом	28

Індивідуальні завдання:

1. Заповнення медичної документації (форми №043/0 – медична карта стоматологічного хворого (додаток 2), №037-1/о – листок щоденного обліку роботи лікаря-стоматолога ортопеда (додаток 3)).

2. Санітарно-просвітницька робота студента за планом відділення.

Теми санітарно-просвітницьких бесід:

1. Підготовка порожнини рота до протезування.

2. Показання до незнімних зубних протезів.

3. Показання до знімних зубних протезів.
4. Догляд за знімними протезами.
5. Адаптація до зубних протезів.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до підсумкового модульного контролю

Змістовий модуль. Атипове протезування.

1. Зміни, що виникають в зубощелепній системі при частковій втраті зубів.
2. Рефлекси жувальної системи.
3. Поняття про атипове протезування.
4. Жувальна ланка. Склад кожного аналізатора.
5. Види спеціальної підготовки ротової порожнини до ортопедичного лікування.
6. Механізм перебудови жувальних рефлексів.
7. Етіологія і патогенез патологічного стирання твердих тканин зубів.
8. Діагностика патологічного стирання зубів та його ускладнень.
9. Зниження міжальвеолярної висоти, як ускладнення патологічного стирання зубів. Симптомокомплекс Костена.
10. Методи ортопедичного лікування патологічного стирання твердих тканин зубів при локалізованій формі.
11. Методи відновлення міжальвеолярної висоти при генералізованій формі патологічного стирання твердих тканин зубів.
12. Особливості ортопедичного лікування патологічного стирання твердих тканин зубів в залежності від клінічних форм і ускладнень.
13. Етіологія вторинних деформацій зубних рядів.
14. Клінічні прояви вторинних деформацій зубних рядів.
15. Класифікації вторинних деформацій зубних рядів.
16. Дослідження оклюзійно-артикуляційних співвідношень. Оклюзограма.
17. Методи лікування вторинних деформацій зубних рядів.
18. Етіологія та патогенез функціональних порушень СНЩС.
19. Клініка та диференційна діагностика артрозів.
20. Клініка та диференційна діагностика дисфункційних станів.
21. Клініка та диференційна діагностика вивихів та підвивихів.
22. Методи обстеження пацієнтів із захворюваннями СНЩС.
23. Ортопедичні методи лікування захворювань СНЩС.
24. Сучасна уява про етіологію та патогенез захворювань пародонту. Роль місцевих та загальних факторів.
25. Класифікації захворювань пародонту.
26. Основні та допоміжні методи діагностики захворювань пародонту.
27. Функціональні методи обстеження хворих з патологією тканин пародонту.
28. Одонтопародонтограма В.І. Курляндського.

29. Поняття про функціональну патологію. Травматична оклюзія.
30. Прямий та відображений травматичний вузол. Клініка та лікування.
31. Біомеханічні основи шинування зубів.
32. Показання та терміни тимчасового шинування. Види тимчасових шин. Методи виготовлення.
33. Показання до включення зубів у незнімні шини. Види незнімних шин.
34. Показання до виготовлення знімних шин. Види знімних шин.
35. Порівняльна характеристика незнімних та знімних шин при захворюваннях пародонту.
36. Показання до виготовлення шин-протезів. Безпосереднє протезування.
37. Імплантація. Показання та протипоказання для проведення імплантації. Види імплантатів. Показання до застосування.
38. Одноетапна імплантація. Показання до проведення. Методика оперативного втручання.
39. Двоетапна імплантація. Показання до проведення. Методика оперативного втручання.

Змістовий модуль. Клінічне мислення

1. Послідовність обстеження хворого в клініці ортопедичної стоматології. Амбулаторна картка ортопедичного хворого. Значення її як юридичного та науково-медичного документу.
2. Клінічні та лабораторні методи дослідження зубо-щелепної системи в клініці ортопедичної стоматології.
3. Функціональні методи дослідження зубо-щелепної системи в клініці ортопедичної стоматології.
4. Діагностичний процес в клініці ортопедичної стоматології. Застосування цифрових технологій.
5. Показання до виготовлення штучних коронок. Вимоги до штучних коронок.
6. Особливості препарування зубів під різні види штучних коронок.
7. Наслідки препарування твердих тканин зубів. Необхідність використання тимчасових конструкцій.
8. Порівняльна характеристика різних видів штучних коронок.
9. Клініко-лабораторні етапи виготовлення металокерамічної, цирконієвої коронок.
10. Класифікація дефектів твердих тканин зубів (В.С. Куриленко, Д.Н. Цитрин, Blak). Індекс руйнування оклюзійної поверхні зубів ІРОПЗ за Мілікевичем.
11. Загальні принципи формування порожнини для вкладок. Формування порожнини при I, II, III, IV, V за Blak.
12. Різні види вкладок (inlay, onlay, overlay, pinlay).
13. Клініко-лабораторні етапи протезування вкладками. Прямий, непрямий та комбінований методи виготовлення вкладок.
14. Технологія виготовлення вкладок CAD\CAM.

15. Показання до застосування штифтових конструкцій. Конструктивні елементи штифтових зубних протезів.
16. Клініко-лабораторні етапи виготовлення різних конструкцій штифтових зубів.
17. Суцільнолітні, суцільнолітні розбірні куксові вкладки. Показання до застосування та технологія виготовлення.
18. Поняття про мостоподібні протези. Показання та протипоказання до виготовлення мостоподібних протезів.
19. Вибір та обґрунтування конструкції мостоподібного протезу в залежності від розміру та топографії дефекту зубного ряду.
20. Біомеханіка мостоподібних протезів. Вимоги до опорних зубів.
21. Принципи конструювання мостоподібних протезів.
22. Показання до використання різних опорних елементів у мостоподібних протезах. Конструкції опорних елементів.
23. Види фіксуючих цементів (фосфатні, склоіономерні, карбоксилатні), показання до їх застосування.
24. Негативний вплив незнімних протезів на стан тканин протезного поля. Профілактика ускладнень незнімного протезування.
25. Функціональна топографія зубощелепної системи при частковій втраті зубів.
26. Функціональна топографія зубощелепної системи при повній втраті зубів.
27. Обґрунтування меж часткових знімних пластинкових протезів.
28. Обґрунтування меж повних знімних пластинкових протезів.
29. Основи артикуляції. Оклюзія і артикуляція в ортопедичній стоматології. Біомеханіка рухів нижньої щелепи.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю

1. Отримати повний анатомічний відбиток з щелепи з зубами альгінатною масою для виготовлення діагностичної моделі.
2. Відлити діагностичну модель.
3. Провести сканування зубних рядів.
4. Провести вивчення діагностичної моделі у віртуальному артикуляторі.
5. Вивчити діагностичні моделі, поставити діагноз та скласти план лікування.
6. Вивчити діагностичні моделі в паралелометрі.
7. Визначте ознаки прикусу, що знижується.
8. Отримати оклюзограму. Провести аналіз оклюзограми.
9. Провести вибіркове пришліфування зубів.
10. Визначити центральне співвідношення щелеп з відновленням висоти прикусу при патологічному стиранні твердих тканин зубів.
11. Провести аналіз рентгенограми СНЩС.
12. Визначити ступінь рухомості зубів.
13. Підготувати зуби до виготовлення тимчасової шини при локалізованій формі пародонтиту.

14. Провести вивчення моделі в параллелометрі при виготовленні знімної суцільнолитої шини.

15. Зняти відбиток методом «відкритої» та «закритої» ложки з рівня імплантату.

16. Зафіксувати коронку з гвинтовою фіксацією на імплантаті.

Методи навчання

- **вербальні** (пояснення, розповіді, бесіда, інструктаж);
- **наочні** (спостереження та клінічні розбори, демонстрація виконання окремих маніпуляцій на ортопедичному прийомі та в зуботехнічній лабораторії);
- **практичні** (прийом пацієнтів, заповнення медичної документації, виготовлення різних видів ортопедичних конструкцій в зуботехнічній лабораторії);
- **дослідницький** - організація викладачем пошукової творчої діяльності студентів шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань;
- **методи застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок** (практичні заняття, контрольні індивідуальні завдання, робота в клініці);
- **тематичні дискусії;**
- **аналіз конкретних ситуацій** (кейс-метод);
- **імітаційні завдання.**

Форми і методи оцінювання

Методи контролю

- усний контроль,
- практична перевірка,
- методи самоконтролю і самооцінки.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Згідно навчального плану «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс. Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології» проводиться упродовж навчального року. До захисту підсумкового модульного контролю допускається студент, який на 100% виконав необхідну кількість практичних навичок, виклав їх у письмовій формі.

На захист студент повинен представити:

- цифровий звіт про проведення практичних навичок з клінічного навчання (навчальної практики) з ортопедичної стоматології;
- медичні карти прийнятих стоматологічних хворих (не менше 5) із підписами пацієнта на згоду лікування (можливо їх дублювати або ксерокси форми №043/0);
- листок щоденного обліку роботи лікаря-стоматолога ортопеда (форма №037-1/о), заповненого особисто студентом із переліком прийнятих стоматологічних пацієнтів.

В результаті здобувач освіти має отримати мінімум 72 бали (що складає 60%) з 120 максимальних балів.

Підсумковий контроль засвоєння модуля відбувається в останній день практики після її завершення. Контроль модуля проводиться викладачами кафедри.

Система поточного та підсумкового контролю

Оцінювання поточної навчальної діяльності здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, оцінки виконання маніпуляцій, письмового контролю, письмового або програмного комп'ютерного тестування на практичних заняттях, оцінки виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на заняттях, дискусії, тощо. Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей на кожному змістовному модулі. Одним із видів діяльності студентів та контролю його є ведення медичної документації (додатки 1-3):

- форми №043/0 – медична карта стоматологічного хворого (додаток 2);
- форми №037-1/о – листок щоденного обліку роботи лікаря-стоматолога ортопеда (додаток 3));
- підготувати цифровий звіт про проведення практичних навичок з клінічного навчання (навчальної практики) з ортопедичної стоматології (додаток 1).

При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність здобувачу вищої освіти виставляються оцінки за чотирьохбальною традиційною шкалою.

Підсумкове оцінювання результатів навчання в ПДМУ здійснюється за єдиною 200-бальною шкалою. Оцінка здобувача освіти відповідає відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних і загальних компетентностей до запланованих результатів навчання (у відсотках). При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (таблиця 1).

Таблиця 1.

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі

		у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Проведення підсумкового модульного контролю

Підсумковий модульний контроль (ПМК) здійснюється по завершенню вивчення програмного матеріалу модуля з дисципліни і проводиться, як правило, на останньому занятті модуля. Складання та перескладання підсумкового модульного контролю проводиться у відповідності до «Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті».

До ПМК допускають здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах модуля та виконали всі вимоги з навчальної дисципліни, які передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни (на 100% виконали необхідну кількість

практичних навичок, виклали їх у письмовій формі та надали обґрунтовані відповіді на запитання щодо змісту практики.

Для ПМК використовуються години, передбачені в робочій навчальній програмі. ПМК приймають науково-педагогічні (педагогічні) працівники визначені завідувачем кафедри. З метою об'єктивного неупередженого оцінювання знань здобувачів вищої освіти рекомендовано залучати до прийому ПМК науково - педагогічних працівників кафедри, які не проводили практичні заняття в даних академічних групах у цієї категорії здобувачів освіти.

Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність). Питання (завдання, ситуаційні задачі), які виносяться на ПМК, повинні бути сформульовані таким чином, щоб еталонна відповідь здобувача вищої освіти на кожне орієнтовно тривала до 3-5 хвилин. Питання повинні охоплювати найбільш значущі розділи робочої навчальної програми, які в достатній мірі висвітлені в літературних джерелах, рекомендованих як основні (базові) при вивченні відповідної дисципліни. Обов'язково на ПМК повинні бути винесені питання, з тем, які визначені на самостійне вивчення в межах модуля.

За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності (п.2.2.5. Правил внутрішнього розпорядку) результати оцінювання, отримані під час складання ПМК здобувачу освіти за відповідь виставляється оцінка «незадовільно». Отримані бали за модуль науково-педагогічний працівник виставляє у «Відомість підсумкового модульного контролю» (та індивідуальний навчальний план студента).

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з практики студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ВНЗ України та інше.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

При засвоєнні кожної теми модулів за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за чотирьохбальною традиційною шкалою.

Отримані бали за модуль науково-педагогічний працівник виставляє у «Відомість підсумкового модульного контролю» та індивідуальний навчальний план студента.

Таблиця 2

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність	Бали за поточну успішність з модуля	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
------------------------------------	-------------------------------------	-----------------------------	---	----------------	---------------------

(A)	(A * 24)						
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно		
2,1	50	34	84				
2,15	52	34	86				
2,2	53	35	88				
2,25	54	36	90				
2,3	55	37	92				
2,35	56	38	94				
2,4	58	38	96				
2,45	59	39	98				
2,5	60	40	100				
2,55	61	41	102				
2,6	62	42	104				
2,65	64	42	106				
2,7	65	43	108				
2,75	66	44	110				
2,8	67	45	112				
2,85	68	46	114				
2,9	70	46	116				
2,95	71	47	118				
3	72	50	122			E	3 задовільно
3,05	73	50	123				
3,1	74	50	124				
3,15	76	50	126				
3,2	77	51	128				
3,25	78	52	130	D	4 добре		
3,3	79	53	132				
3,35	80	54	134				
3,4	82	54	136				
3,45	83	55	138				
3,5	84	56	140	C		4 добре	
3,55	85	57	142				
3,6	86	58	144				
3,65	88	58	146				
3,7	89	59	148				
3,75	90	60	150				
3,8	91	61	152				
3,85	92	62	154				
3,9	94	62	156				
3,95	95	63	158				
4	96	64	160	B			
4,05	97	65	162				
4,1	98	66	164				
4,15	100	66	166				
4,2	101	67	168				

4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	А	5 відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Інформація про здобувачів освіти, яким не зарахований ПМК, з точним зазначенням причини не зарахування також вноситься до «Відомості підсумкового модульного контролю» та індивідуальні навчальні плани студентів.

Причини не зарахування можуть бути наступні: а) здобувач вищої освіти має невідпрацьовані пропуски з клінічного навчання (навчальної практики). Позначка «н/в» (не виконав) у колонці «бали за ПМК»; б) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття (практичні), але не набрав мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допускається до ПМК. Позначка «н/д» (не допущений) у колонці «бали за ПМК»; в) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття, та набрав кількість балів за поточну навчальну діяльність і був допущений до складання ПМК, але не з'явився на ПМК. Позначка «н/з» (не з'явився) у колонці «бали за ПМК». Здобувач вищої освіти має право на складання та два перескладання ПМК.

Методичне забезпечення

На кафедрі розроблено, розглянуто та затверджено на кафедральному засіданні:

1. Робоча навчальна програма з навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс. Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти.

2. Тематичні плани практичних занять.

3. Методичні рекомендації для викладачів, методичні вказівки для самостійної роботи студентів під час підготовки до практичного заняття.

4. Для опрацювання практичних навичок на кафедрі є фантоми з необхідними розхідними матеріалами.

Рекомендована література

Базова

1. Дентальна імплантологія: хірургічні й ортопедичні аспекти : навч. посіб. [для студентів закладів вищої мед. освіти IV рівня акредитації, лікарів-стоматологів ортопедів і хірургів] / О. В. Добровольська, О. В. Добровольський, В. М. Дворник [та ін.] ; МОЗ України, ПДМУ. – Львів : Магнолія 2006, 2021. – 258 с.
2. Ортопедична стоматологія : національний підручник [для студентів, лікарів-інтернів, магістрів, резидентів стомат. фак-тів мед. закладів вищої освіти та практ. лікарів-стоматологів, наук. співробітників, які працюють у галузі стоматології] / за ред. М. М. Рожка, В. П. Неспрядька ; М. М. Рожко, В. П. Неспрядько, І. В. Палійчук [та ін.]. – Київ : Медицина, 2020. – 719 с.
3. Техніка виготовлення знімних протезів: підручник / П. С. Фліс, Т. М. Банних. – 3-тє видання. – К.: ВСВ «Медицина», 2024. – 264 с.

Допоміжна

1. Алгоритми написання академічної історії хвороби в клініці ортопедичної стоматології (для студентів стоматологічного факультету) : навч. посіб. / УМСА, Кафедра ортопедичної стоматології з імплантологією ; скл. : В. М. Дворник, Г. М. Кузь, О. І. Тесленко [та ін.]. – Полтава : РВВ УМСА, 2020. – 66 с
2. Гасюк П. А., Мачоган В. Р., Радчук В. Б. Базова філософія бюгельного протезування. – Тернопіль : ТНМУ, «Укрмедкнига», 2022. – 124 с.
3. Гасюк П. А., Росоловська С. О., Воробець А. Б., Радчук В. Б. "Ортопедичні втручання в комплексному лікуванні захворювань тканин пародонта". – Тернопіль: ТНМУ. – Укрмедкнига, 2023. – 124 с.
4. Дворник В. М. Патент на корисну модель – Пат. 143046 МПК (2020.01) А61К 6/00 А61С 17/00. Спосіб усунення гіперестезії на етапах препарування вітальних зубів / В.М. Дворник, Н.М. Іленко, Н.О. Рябушко, І.Ю. Попович, І.Ю. Литовченко, І.А. Николишин, А.В. Лемешко; заявник та патентовласник Українська медична стоматологічна академія. – и 2020 00025, заявл. 02.01.2020; опубл. 10.07.2020, Бюл. 13.
5. Дворник В. М. Патент на корисну модель – Метод застосування пелоїдотерапії при лікуванні захворювань слизової оболонки ротової порожнини : реєстр № 141/10/24 / В. М. Дворник, І. Ю. Попович, О. І. Тесленко, Г. М. Кузь, І. Ю. Литовченко, С. Ю. Чечотіна // Перелік наукової (науково-технічної) продукції, призначеної для впровадження досягнень медичної науки у сферу охорони здоров'я. – 2024. – Вип. 10. – С. 196–197.
6. Довідник з ортопедичної стоматології : навч. посіб. для підготовки до тестового іспиту / В. Г. Шутурмінський, І. А. Серединко ; МОН України, Міжнарод. гуманітар. ун-т. – Одеса : Олді-плюс, 2021. – 115 с.

7. Загальні принципи планування та технологія виготовлення знімних протезів : навчальний посібник / Король Д., Тончева К., Козак Р., Калашніков Д., Зубченко С., Оджубейська О. // Полтава : ПП Астроя, 2022. – 230 с.

8. Знімні пластинкові протези: навчальний посібник /Заяць Т. І., Липська Я. З. – Львів: Світ – 2000.2024 – 224с.

9. Клініка, діагностика та ортопедичне лікування переломів щелеп: навчальний посібник /Дворник В.М., Перепелова Т.В., Петренко Р.В., Шеметов О.В., Коваль Ю.П.– Полтава. 2024. – 198 с.

10. Клінічна пародонтологія та імплантологія за Ньюманом і Каррансою: 14-е видання: в 2-х томах / Майкл Г. Ньюман, Перрі Р. Клоккевольд, Сатіш Елангован та ін., 2024.-1280 с.

11. Лабораторні етапи виготовлення ортопедичних конструкцій зубних протезів: навчально-наочний посібник / М.М. Рожко, Т.М. Дмитришин, І.В. Палійчук та ін.; за редакцією М.М. Рожка.- К.: ВСВ «Медицина», 2024.-222 с.

12. Test tasks in prosthodontics to prepare for the integrated test exam “Krok 2/ Stomatology”: навч.посібник для англомовних студентів/ Дворник В.М., Кузь Г.М., Добровольська О.В., Марченко К.В., Кузь В.С., Павліш І.В., Шеметов О.С. – Полтава. 2024. – 343 с.

Інформаційні ресурси

Сайт ПДМУ (кафедра ортопедичної стоматології з імплантологією)

<https://vivalearning.com/>

<https://www.youtube.com/c/StevensonDentalSolutions>

<https://www.youtube.com/user/amwind01>

<https://www.youtube.com/c/BlueSkyBioVideos>

<https://www.youtube.com/c/Lsk121>

<https://www.youtube.com/c/AllThingsDentistry>

<https://www.zerodonto.com/en/>

Розробники: завідувач кафедри ортопедичної стоматології з імплантологією, к.мед.н., доцент Г.М. Кузь; д.мед.н., професор Дворник В.М.; к.мед.н., доцент Добровольська О.В.

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра дитячої терапевтичної стоматології

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної програми
«Стоматологія»
« 28 » _____ серпня _____ 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради стоматологічного
факультету
Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС

КЛІНІЧНЕ НАВЧАННЯ (НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА) 5-Й КУРС

**Модуль 4. «Клінічне навчання (навчальна практика)
з дитячої терапевтичної стоматології»**

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курси та семестри вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
221 Стоматологія
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
5 курс 10 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
дитячої терапевтичної стоматології
Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Каськова Людмила Федорівна, д.мед.н., професор
	Амосова Людмила Іванівна, к.мед.н., доцент
	Андріянова Ольга Юріївна, к.мед.н., доцент
	Ващенко Ірина Юріївна, к.мед.н., доцент
	Новікова Світлана Чеславна, к.мед.н., доцент
	Павленкова Оксана Сергіївна, к.мед.н., доцент
	Садовські Марина Олександрівна, PhD, доцент
	Уласевич Лариса Павлівна, к.мед.н., доцент
	Хміль Олена Всеволодівна, к.мед.н., доцент
	Чуприна Леонід Федорович, к.мед.н., доцент
	Янко Наталія Валентинівна, к.мед.н., доцент
	Моргун Наталія Анатоліївна, к.мед.н., асистент
	Мархоцька Юлія Віталіївна, асистент
Профайл викладачів	https://dtstom.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	—
E-mail:	dtstom@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://dtstom.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс»

Кількість кредитів / годин – 11,0 / 330, із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 176

Самостійна робота (год.) – 154

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Обсяг Модуль 4. Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології

Кількість кредитів / годин – 3,0 / 90, із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 48

Самостійна робота (год.) – 42

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» вибудовується в рамках норм законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту й положень університету.

Важливою умовою успішного освітнього процесу є особисте дотримання кожним здобувачем освіти правил поведінки, прийнятих у ЗВО і в суспільстві. Здобувач освіти, як майбутній лікар, повинен мати високий рівень культури поведінки, поводити себе гідно, тактовно, зберігати витримку й самоконтроль. Здобувач повинен приходити на заняття без запізнь, одягнений у відповідну медичну форму (білий халат чи хірургічний костюм, змінне взуття й медична шапочка), підготовлений за відповідною темою. Здобувач освіти не повинен порушувати графік освітнього процесу й допускати невиконання навчального плану без поважних на те причин.

Протягом заняття здобувач освіти не повинен виходити з аудиторії без дозволу викладача, користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку й отримання інформації, займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших здобувачів освіти й заважати викладачу.

Під час вивчення Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» в Полтавському державному медичному університеті викладачі й здобувачі освіти діють відповідно до робочої програми Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс».

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі й здобувачі освіти діють відповідно до:

Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/EXHOB4YrpFJqagUWjwI3e7GhMA6TcAWDd7yVXYjO.pdf

Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету й Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного медичного університету https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/t0jTYbqtNrd5ETCcHiFyMtnnlHbvN0orJOgwYDeS.pdf
https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/WwK8jif9Fb1SzyjXCS tiqjWVmat8x3J9QFHekKWx.pdf

Правил внутрішнього розпорядку для учасників освітнього процесу Полтавського державного медичного університету https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/ycZUUg0fZUvD4QBZ4a18PWhtNJH8AbU6fANHfFAF.pdf

Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYUkpw1JoSJJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf

Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних

оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/Tw1ZR7sjAmDI8i0uE6kRX5q2F80J6AiwtZ2dvVlQ.pdf

Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/pA4e0X3ke7nhuMkZbATEoLhDsEVaJsVrQtqiFjL.pdf та ін.

Здобувачі всіх рівнів вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та/або інформальній освіті відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/fKBks6cPo5jzq0brID6eI7LKTEAcqmrjdjrewYFvL.pdf.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Вивчення Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» здійснюється здобувачами освіти 5-го року навчання та сприяє формуванню в здобувачів світи спеціальних (фахових) компетентностей, які вони зможуть використати в процесі роботи безпосередньо біля крісла пацієнта. Зазначена дисципліна є обов'язковою компонентою циклу практичної підготовки освітньо-професійної програми й основною складовою об'єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту (ОСП(К)І).

Предметом вивчення Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» є питання диференційної діагностики, методів лікування й індивідуальних і загальнодержавних заходів запобігання основних стоматологічних захворювань (ускладнень карієсу в тимчасових і постійних зубах на різних етапах їх розвитку, захворювань тканин пародонту й слизової оболонки порожнини рота) дитячого населення.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити

Вивчення Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» ґрунтується на попередньо отриманих знаннях з анатомії людини, гістології, цитології та ембріології, фізіології, біологічної та біоорганічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, фармакології, патоморфології, патофізіології, основ внутрішньої медицини, загальної медичної підготовки, пропедевтики стоматології й дитячої терапевтичної стоматології та інтегрується з цими дисциплінами.

Постреквізити

Знання, отримані після вивчення Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної

дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс», важливі для подальшого освоєння таких навчальних дисциплін як дитяча терапевтична стоматологія, дитяча хірургічна стоматологія й терапевтична стоматологія, а також формують уявлення щодо необхідності широкого запровадження новітніх методів лікування й первинної профілактики стоматологічних захворювань і професійної відповідальності за якість надання стоматологічних послуг дитячому населенню різного віку.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» є підготовка фахівця, здатного розв'язувати складні завдання й проблеми в сфері дитячої стоматології або в процесі навчання, що характеризуються невизначеністю умов і вимог, та виконувати професійну діяльність лікаря-стоматолога, пов'язану з діагностикою, диференційною діагностикою, лікуванням і профілактикою стоматологічних захворювань зубів, тканин пародонту і слизової оболонки порожнини рота в дітей різного віку.

Основними завданнями вивчення Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» є отримання знань і навичок, необхідних для сприяння сталому розвитку, в тому числі через навчання з питань сталого розвитку й сталого способу життя, прав людини, гендерної рівності, пропаганди культури миру й ненасильства, громадянства світу й усвідомлення цінності культурного різноманіття і внеску культури в сталий розвиток та набуття вмінь проведення обстеження стоматологічного хворого дитячого віку, виявлення в нього провідних синдромів і симптомів, обґрунтування й формулювання попереднього діагнозу, складання плану додаткового обстеження й аналізу його результатів, проведення диференційної діагностики, формулювання остаточного діагнозу основних стоматологічних захворювань, виявлення й ідентифікації проявів соматичних та інфекційних захворювань у порожнині рота, визначення характеру й принципів лікування пацієнтів в клініці дитячої терапевтичної стоматології, виявлення різноманітних клінічних варіантів перебігу й ускладнень найбільш поширених стоматологічних захворювань, проведення їх профілактики і лікування.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Компетентності згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні):

СК1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

СК2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

СК3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

СК4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.

СК8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

СК9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

СК12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.

СК14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

СК16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛЮ.

Програмні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна:

ПРН1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).

ПРН2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

ПРН3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

ПРН7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

ПРН8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

ПРН19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

ПРН23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

ПРН24. Розробляти заходи щодо організації, інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню та проводити маркетинг медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

Результати навчання для дисципліни:

По завершенню вивчення Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» здобувачі вищої освіти повинні:

Знати:

- сучасні класифікації пульпітів;
- закономірності клінічного перебігу пульпіту в тимчасових і постійних зубах з урахуванням етапу розвитку зуба;
- методи лікування пульпіту;
- показання до проведення вітальної терапії пульпи в тимчасових зубах;
- показання до проведення вітальної терапії пульпи в постійних несформованих зубах;
- показання до проведення вітальної терапії пульпи в постійних зубах;
- показання до проведення невітальної терапії пульпи;
- помилки й ускладнення при лікуванні пульпіту тимчасових і постійних зубів у дітей, методики їх попередження й усунення;
- сучасні класифікації періодонтиту;
- закономірності клінічного перебігу періодонтиту в тимчасових і постійних зубах у дітей різного віку;
- вибір методу лікування періодонтиту;
- показання до проведення консервативного методу лікування періодонтиту;
- помилки й ускладнення при лікуванні періодонтиту в дітей, методики їх попередження й усунення;
- основні й додаткові методи обстеження тканин пародонта в дітей, методики визначення індексів РМА і СРІ;
- загальні й місцеві чинники розвитку, клінічні ознаки, диференційну діагностику, лікувальну тактику при різних формах гінгівіту в дітей, групи лікарських засобів і механізм їх дії;
- загальні й місцеві чинники розвитку, клінічні і рентгенологічні ознаки, диференційну діагностику локалізованого й генералізованого пародонтиту в дітей;
- лікувальну тактику при генералізованому пародонтиті в дітей, групи лікарських засобів, що застосовуються й механізм їх дії;

- засоби й методи профілактики захворювань тканин пародонта в дітей;
- особливості професійної гігієни порожнини рота при гінгівіті й пародонтиті в дітей і підлітків, алгоритм виконання;
- етіологічні фактори, періоди розвитку, загальні й місцеві прояви гострого герпетичного стоматиту різного ступеня тяжкості;
- загальні й місцеві методи лікування гострого герпетичного стоматиту, групи лікарських засобів, механізм їх дії;
- клінічний перебіг, лікувальну тактику при рецидивуючому герпесі порожнини рота в дітей;
- етіологічні фактори, загальні й місцеві клінічні ознаки, лікувальну тактику при герпетичній ангіні в дітей;
- етіологічні фактори, клінічний перебіг, зміни в периферичній крові, тактику лікаря-стоматолога при інфекційному моноклеозі;
- етіологічні фактори, клінічний перебіг і тактику лікаря-стоматолога рота при кору;
- етіологічні фактори, клінічний перебіг і тактику лікаря-стоматолога рота при вітряній віспі;
- етіологічні фактори, загальну клінічну картину, прояви в порожнині рота, тактику лікаря-стоматолога при скарлатині;
- етіологічні фактори, клінічний перебіг і тактику лікаря-стоматолога при дифтерії;
- етіологічні фактори, клінічні ознаки, методи й засоби лікування гострого кандидозу СОПР у дітей;
- клінічну характеристику, диференційні ознаки, методики лабораторного обстеження, методи й засоби лікування хронічного кандидозу СОПР у дітей;
- етіологічні фактори, механізм розвитку, клінічний перебіг, засоби загального й місцевого лікування контактних і токсико-алергічних стоматитів у дітей;
- етіологічні фактори, механізм розвитку, клінічний перебіг, методи і засоби загального й місцевого лікування хронічного рецидивного афтозного стоматиту в дітей;
- етіологічні фактори, механізм розвитку, клінічні прояви, засоби загального й місцевого лікування багатоформної ексудативної еритеми;
- етіологічні фактори, механізм розвитку, клінічні прояви, засоби загального й місцевого лікування синдрому Стівенса-Джонсона;
- етіологічні фактори, механізм розвитку, клінічні прояви синдрому Лайєлла, заходи невідкладної медичної допомоги;
- зміни в порожнині рота при захворюваннях травного каналу в дітей;
- зміни стоматологічного статусу при захворюваннях серцево-судинної системи в дітей;
- зміни стоматологічного статусу при захворюваннях ендокринної системи в дітей;
- зміни стоматологічного статусу при захворюваннях крові й кровотворних органів у дітей;

- зміни стоматологічного статусу при гіпо- й авітамінозах у дітей;
- етіологічні фактори, клінічний перебіг, диференційну діагностику, принципи лікування й профілактики різних форм хейліту в дітей;
- етіологічні фактори, клінічний перебіг, тактику лікаря-стоматолога при різних формах глоситу в дітей.

Вміти:

- проводити діагностику й диференційну діагностику пульпіту в тимчасових і постійних зубах з урахуванням етапу розвитку зуба;
- обирати пломбувальні матеріали й лікарські засоби для лікування пульпіту тимчасових і постійних зубів у дітей;
- проводити лікування пульпіту в тимчасових і постійних зубах вітальними й невітальними методами з урахуванням етапу розвитку зуба;
- попереджати й усувати помилки й ускладнення при лікуванні пульпіту тимчасових і постійних зубів у дітей;
- проводити діагностику й диференційну діагностику періодонтиту в тимчасових і постійних зубах у дітей різного віку;
- обирати пломбувальні матеріали й лікарські засоби для лікування періодонтиту тимчасових і постійних зубів у дітей;
- проводити лікування періодонтиту в тимчасових і постійних зубах з урахуванням етапу розвитку зуба;
- попереджати й усувати помилки й ускладнення при лікуванні періодонтиту тимчасових і постійних зубів у дітей;
- проводити основні й додаткові методи обстеження тканин пародонта в дітей, методики визначення індексів РМА і СРІ;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування різних форм гінгівіту в дітей;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування локалізованого і генералізованого пародонтиту в дітей;
- проводити профілактику захворювань тканин пародонта в дітей;
- проводити професійну гігієну порожнини рота при гінгівіті й пародонтиті в дітей і підлітків;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування гострого герпетичного стоматиту різного ступеня тяжкості;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування рецидивуючого герпесу порожнини рота в дітей;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування герпетичної ангіни в дітей;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування інфекційного мононуклеозу;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування кору;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування вітряної віспи;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування скарлатини;

- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування дифтерії;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування гострого кандидозу СОПР у дітей;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування хронічного кандидозу СОПР у дітей;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування контактних і токсико-алергічних стоматитів у дітей;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування хронічного рецидивного афтозного стоматиту в дітей;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування багатоформної ексудативної еритеми;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування синдрому Стівенса-Джонсона;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й невідкладну медичну допомогу за синдрому Лайєлла;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування змін стоматологічного статусу при захворюваннях травного каналу в дітей;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування змін стоматологічного статусу при захворюваннях серцево-судинної системи в дітей;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування змін стоматологічного статусу при захворюваннях ендокринної системи в дітей;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування змін стоматологічного статусу при захворюваннях крові й кровотворних органів у дітей;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування змін стоматологічного статусу при гіпо- й авітамінозах у дітей;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування різних форм хейліту в дітей;
- проводити діагностику, диференційну діагностику й лікування різних формах глоситу в дітей.

**Тематичний план лекцій за модулями із зазначенням основних питань,
що розглядаються на лекції**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Лекцій не передбачено	

**Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими
модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на
семінарському занятті**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінарських занять не передбачено	

**Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями
із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному
занятті**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. «Пульпіти, періодонтити, травми тимчасових і постійних зубів у дітей: клініка, діагностика, лікування»		
1	Клінічна діагностика стану пульпи й диференційна діагностика пульпітів тимчасових зубів у дітей. Вітальна й невітальна терапія пульпи тимчасових зубів. Курація пацієнта з заповненням розширеної медичної карти стоматологічного хворого*. • клінічна оцінка стану пульпи в тимчасових зубах: нормальна пульпа, оборотний пульпіт, необоротний пульпіт із симптомами й безсимптомний, некроз пульпи; • діагностичні прийоми для оцінки стану пульпи в тимчасових зубах дітей: контроль кровоточивості пульпи, оцінка кольору крові ампутованої пульпи, перкусія, холодний тест, тест на препарування; • проведення внутрішньосиндромної й позасиндромної диференційної діагностики різних форм пульпіту; • обстеження пацієнта й встановлення клінічного діагнозу; • визначення показань до проведення вітальної терапії пульпи тимчасових зубів; • захисний лайнер: визначення показань, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів, прогноз; • непряме покриття пульпи: визначення показань, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів, прогноз; • пряме покриття пульпи: визначення показань, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів, прогноз; • пульпотомія: визначення показань, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів, прогноз; • визначення показань до проведення невітальної терапії пульпи тимчасових зубів; • пульпектомія: визначення показань, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів, прогноз; • методи визначення робочої довжини кореня: рентгенологічний, табличний, мануальний, апекслокація; • метод стерилізації (LSTR): визначення показань, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів, прогноз; • девітальні методи лікування пульпітів тимчасових зубів у дітей: визначення показань, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів, прогноз; • попередження й усунення помилок і ускладнень в діагностиці й лікуванні пульпітів тимчасових зубів у дітей; • курація пацієнта й заповнення медичної карти стоматологічного хворого з різними формами пульпіту тимчасових зубів*.	6
2	Клінічна діагностика стану пульпи й диференційна діагностика пульпітів постійних зубів у дітей. Вітальна й невітальна терапія пульпи постійних зубів. Курація пацієнта з заповненням розширеної медичної карти стоматологічного	6

	хворого*. • клінічна оцінка стану пульпи в постійних зубах: нормальна пульпа, оборотний пульпіт, необоротний пульпіт із симптомами (гострий), необоротний пульпіт без симптомів (хронічний), некроз пульпи; • діагностичні прийоми для оцінки стану пульпи в постійних зубах дітей: контроль кровоточивості пульпи, оцінка кольору крові ампутованої пульпи, перкусія, холодний тест, тест на препарування; • проведення внутрішньосиндромної й позасиндромної диференційної діагностики різних форм пульпіту; • обстеження пацієнта й встановлення клінічного діагнозу; • визначення показань до проведення вітальної терапії пульпи постійних зубів; • захисний лайнер: визначення показань, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів, прогноз; • непряме покриття пульпи: визначення показань, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів, прогноз; • пряме покриття пульпи: визначення показань, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів, прогноз; • часткова пульпотомія при каріозному оголенні пульпи: визначення показань, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів, прогноз; • часткова пульпотомія при травматичних оголеннях пульпи (пульпотомія за Цвеком): визначення показань, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів, прогноз; • повна пульпотомія: визначення показань, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів, прогноз; • визначення показань до проведення невітальної терапії пульпи постійних зубів; • пульпектомія: визначення показань, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів, прогноз; • девітальні методи лікування пульпітів постійних зубів у дітей: визначення показань, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів, прогноз; • апексифікація: визначення показань, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів, прогноз; • регенеративна ендодонтія: визначення показань, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів, прогноз; • попередження й усунення помилок і ускладнень в діагностиці й лікуванні пульпітів постійних зубів у дітей; • курація пацієнта й заповнення медичної карти стоматологічного хворого з різними формами пульпіту постійних зубів*.	
3	Клінічна, рентгенологічна й диференційна діагностики періодонтитів тимчасових і постійних зубів у дітей. Лікування періодонтитів зубів у дітей. Діагностика, диференційна діагностика й лікування травматичних уражень зубів у дітей. Контроль змістового модуля 1. Курація пацієнта з заповненням розширеної медичної карти стоматологічного хворого*. • проведення клінічної й рентгенологічної внутрішньосиндромної диференційної діагностики різних форм періодонтиту;	6

	• проведення клінічної й рентгенологічної позасиндромної диференційної діагностики періодонтиту; • обстеження пацієнта й встановлення клінічного діагнозу; • методи лікування періодонтитів тимчасових зубів у дітей: визначення показань, клінічні алгоритми виконання, вибір матеріалів, прогноз; • методи лікування періодонтитів постійних зубів у дітей: визначення показань, клінічні алгоритми виконання, вибір матеріалів, прогноз; • попередження й усунення помилок і ускладнень в діагностиці й лікуванні періодонтитів зубів у дітей; • проведення внутрішньосиндромної й позасиндромної диференційної діагностики травматичних уражень зубів у дітей; • методи лікування травматичних уражень зубів у дітей: визначення показань, клінічні алгоритми виконання, вибір матеріалів, прогноз; • попередження й усунення помилок і ускладнень в діагностиці й лікуванні травматичних уражень зубів у дітей; • контроль змістового модуля 1; • курація пацієнта й заповнення медичної карти стоматологічного хворого з різними формами періодонтиту чи травматичних уражень зубів*.	
Змістовий модуль 2. <i>«Захворювання тканин пародонта й слизової оболонки порожнини рота в дітей. Комплексна діагностика і визначення індивідуальних підходів до профілактики й лікування основних стоматологічних захворювань у дітей»</i>		
4	Комплексна діагностика, лікування й профілактика захворювань тканин пародонта в дітей. Курація пацієнта з заповненням розширеної медичної карти стоматологічного хворого*. • оцінка й аналіз факторів ризику захворювань тканин пародонта в дітей; • інтерпретація результатів індексної оцінки стану тканин пародонта; • інтерпретація результатів функціональних методів дослідження пародонта; • інтерпретація результатів методів дослідження кісткової тканини щелеп; • інтерпретація результатів лабораторних методів діагностики; • проведення внутрішньосиндромної й позасиндромної диференційної діагностики різних форм гінгівіту в дітей; • проведення внутрішньосиндромної й позасиндромної диференційної діагностики різних форм пародонтиту в дітей; • обстеження пацієнта й встановлення клінічного діагнозу; • проведення лікування захворювань тканин пародонта в дітей: визначення показань, складання поетапного плану, клінічні алгоритми виконання, вибір лікарських засобів, прогноз; • складання й обґрунтування індивідуального плану профілактики захворювань тканин пародонта в дітей; • курація пацієнта й заповнення медичної карти стоматологічного	6

	хворого з захворюваннями тканин пародонта*.	
5	Комплексна діагностика, лікування й профілактика вірусних і бактеріальних захворювань слизової оболонки порожнини рота в дітей. • оцінка й аналіз факторів ризику вірусних і бактеріальних захворювань слизової оболонки порожнини рота в дітей; • інтерпретація результатів об'єктивного обстеження слизової оболонки порожнини рота за вірусних і бактеріальних захворювань; • інтерпретація результатів лабораторних методів дослідження за вірусних і бактеріальних захворювань; • проведення внутрішньосиндромної й позасиндромної диференційної діагностики вірусних і бактеріальних захворювань слизової оболонки порожнини рота в дітей; • обстеження пацієнта й встановлення клінічного діагнозу герпетичного стоматиту, герпангіни, кору, вітряної віспи, інфекційного мононуклеозу, виразкового стоматиту, скарлатини й дифтерії; • проведення лікування вірусних і бактеріальних захворювань слизової оболонки порожнини рота в дітей: визначення показань, складання поетапного плану, клінічні алгоритми виконання, вибір лікарських засобів, прогноз; • складання й обґрунтування індивідуального плану профілактики вірусних і бактеріальних захворювань слизової оболонки порожнини рота в дітей.	6
6	Комплексна діагностика, лікування й профілактика змін слизової оболонки порожнини рота в дітей за мікотичних і алергічних уражень. Курація пацієнта з заповненням розширеної медичної карти стоматологічного хворого*. • оцінка й аналіз факторів ризику змін слизової оболонки порожнини рота в дітей за мікотичних і алергічних уражень; • інтерпретація результатів об'єктивного обстеження слизової оболонки порожнини рота за мікотичних і алергічних уражень; • інтерпретація результатів лабораторних методів дослідження за мікотичних і алергічних уражень; • проведення внутрішньосиндромної й позасиндромної диференційної діагностики змін слизової оболонки порожнини рота в дітей за мікотичних і алергічних уражень; • обстеження пацієнта й встановлення клінічного діагнозу кандидозу, хронічного рецидивного афтозного стоматиту, багатформної ексудативної еритеми, синдрому Стівенса-Джонсона, синдрому Лайєлла, контактних і токсико-алергічних медикаментозних стоматитів; • проведення лікування змін слизової оболонки порожнини рота в дітей за мікотичних і алергічних уражень: визначення показань, складання поетапного плану, клінічні алгоритми виконання, вибір лікарських засобів, прогноз; • складання й обґрунтування індивідуального плану профілактики змін слизової оболонки порожнини рота в дітей за мікотичних і алергічних уражень; • курація пацієнта й заповнення медичної карти стоматологічного	6

	хворого з захворюваннями слизової оболонки порожнини рота*.	
7	Комплексна діагностика, лікування й профілактика захворювань губ і язика в дітей. Курація пацієнта з заповненням розширеної медичної карти стоматологічного хворого*. Контроль змістового модуля 2. • оцінка й аналіз факторів ризику захворювань губ і язика в дітей; • інтерпретація результатів об'єктивного обстеження за захворювань губ і язика в дітей; • інтерпретація результатів лабораторних методів дослідження за захворювань губ і язика в дітей; • проведення внутрішньосиндромної й позасиндромної диференційної діагностики захворювань губ і язика в дітей; • обстеження пацієнта й встановлення клінічного діагнозу ексfolіативного, контактного алергічного, метеорологічного, гландулярного, актинічного, atopічного й екзематозного хейлітів; • обстеження пацієнта й встановлення клінічного діагнозу, складчастого, волосатого, десквамативного й ромбоподібного глоситів; • проведення лікування захворювань губ і язика в дітей: визначення показань, складання поетапного плану, клінічні алгоритми виконання, вибір лікарських засобів, прогноз; • складання й обґрунтування індивідуального плану профілактики захворювань губ і язика в дітей; • курація пацієнта й заповнення медичної карти стоматологічного хворого з захворюваннями губ і язика*; • контроль змістового модуля 2.	6
8**	Підсумковий модульний контроль	6
	Разом за модуль 4	48

Примітка: * – завдання з курації пацієнтів із стоматологічними захворюваннями для написання розширених медичних карт стоматологічного хворого. Для їх оформлення виділяються додаткові години самостійної роботи;

** – теми, з яких обов'язково має бути позитивна оцінка.

Самостійна робота

№ п/п	Зміст	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	21
2	Написання розширених медичних карт стоматологічного хворого	12
3	Підготовка до поточних контрольних заходів	3
4	Підготовка до підсумкового модульного контролю	6
	Разом за модуль 4	42

Індивідуальні завдання

1. Підготовка презентації клінічного випадку за тематикою заняття (регламент доповіді до 10 хвилин).

2. Підготовка бібліографічних даних наукової літератури за темами, що

вивчаються.

3. Підготовка тез і доповідей для наукових студентських конференцій.

4. Підготовка публікацій (одноосібних чи в співавторстві) для наукових видань, що включені до переліку фахових видань України й наукометричних баз Scopus чи Web of Science.

5. Участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді з навчальної дисципліни.

6. Участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю

1. Проведіть клінічну оцінку стану пульпи в тимчасових і постійних зубах: нормальна пульпа, оборотний пульпіт, необоротний пульпіт із симптомами й безсимптомний, некроз пульпи.

2. Застосуйте діагностичні прийоми для оцінки стану пульпи в тимчасових і постійних зубах: контроль кровоточивості пульпи, оцінка кольору крові ампутованої пульпи, перкусія, холодний тест, тест на препарування.

3. Проведіть внутрішньосиндромну диференційну діагностику різних форм пульпіту.

4. Проведіть позасиндромну диференційну діагностику різних форм пульпіту.

5. Визначте показання до проведення вітальної терапії пульпи тимчасових і постійних зубів.

6. Визначте показання, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів і прогноз до застосування захисного лайнеру.

7. Визначте показання, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів і прогноз до непрямого покриття пульпи.

8. Визначте показання, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів і прогноз до прямого покриття пульпи.

9. Визначте показання, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів і прогноз до пульпотомії тимчасових зубів.

10. Визначте показання, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів і прогноз до часткової пульпотомії постійних зубів за каріозного оголення пульпи.

11. Визначте показання, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів і прогноз до часткової пульпотомії постійних зубів за травматичних оголень пульпи (пульпотомія за Цвеком).

12. Визначте показання, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів і прогноз до повної пульпотомії постійних зубів.

13. Визначте показання до проведення невітальної терапії пульпи тимчасових і постійних зубів.

14. Визначте показання, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів і прогноз до пульпектомії тимчасових і постійних зубів.

15. Проведіть визначення робочої довжини кореня (рентгенологічний, табличний, мануальний, апекслокація).

16. Визначте показання, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів і

прогноз до методу стерилізації (LSTR).

17. Визначте показання, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів і прогноз до девітальних методів лікування пульпітів тимчасових і постійних зубів у дітей.

18. Визначте показання, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів і прогноз до апексифікації.

19. Визначте показання, клінічний алгоритм виконання, вибір матеріалів і прогноз до регенеративної ендодонтії.

20. Проведіть клінічну й рентгенологічну внутрішньосиндромну диференційну діагностику різних форм періодонтиту.

21. Проведіть клінічну й рентгенологічну позасиндромну диференційну діагностику періодонтиту.

22. Визначте показання, клінічні алгоритми виконання, вибір матеріалів і прогноз методів лікування періодонтитів тимчасових зубів у дітей.

23. Визначте показання, клінічні алгоритми виконання, вибір матеріалів і прогноз методів лікування періодонтитів постійних зубів у дітей.

24. Проведіть внутрішньосиндромну диференційну діагностику травматичних уражень зубів у дітей.

25. Проведіть позасиндромну диференційну діагностику травматичних уражень зубів у дітей.

26. Визначте показання, клінічні алгоритми виконання, вибір матеріалів і прогноз методів лікування травматичних уражень зубів у дітей.

27. Оцініть і аналізуйте фактори ризику захворювань тканин пародонта в дітей.

28. Інтерпретуйте результати індексної оцінки стану тканин пародонта.

29. Інтерпретуйте результати функціональних методів дослідження пародонта.

30. Інтерпретуйте результати методів дослідження кісткової тканини щелеп.

31. Інтерпретуйте результати лабораторних методів діагностики.

32. Проведіть внутрішньосиндромну диференційну діагностику різних форм гінгівіту в дітей.

33. Проведіть позасиндромну диференційну діагностику різних форм гінгівіту в дітей.

34. Проведіть внутрішньосиндромну диференційну діагностику різних форм пародонтиту в дітей.

35. Проведіть позасиндромну диференційну діагностику різних форм пародонтиту в дітей.

36. Визначте показання, поетапний план, клінічні алгоритми виконання, вибір лікарських засобів і прогноз проведення лікування захворювань тканин пародонта в дітей.

37. Складіть і обґрунтуйте індивідуальний план профілактики захворювань тканин пародонта в дітей.

38. Оцініть і аналізуйте фактори ризику захворювань слизової оболонки порожнини рота в дітей.

39. Інтерпретуйте результати об'єктивного обстеження слизової оболонки порожнини рота за наявності захворювань.
40. Інтерпретуйте результати лабораторних методів дослідження за захворювань слизової оболонки порожнини рота.
41. Проведіть внутрішньосиндромну диференційну діагностику захворювань слизової оболонки порожнини рота в дітей.
42. Проведіть позасиндромну диференційну діагностику захворювань слизової оболонки порожнини рота в дітей.
43. Визначте показання, поетапний план, клінічні алгоритми виконання, вибір лікарських засобів і прогноз проведення лікування захворювань слизової оболонки порожнини рота в дітей.
44. Складіть і обґрунтуйте індивідуальний план профілактики захворювань слизової оболонки порожнини рота в дітей.
45. Оцініть і аналізуйте фактори ризику захворювань губ і язика в дітей.
46. Інтерпретуйте результати об'єктивного обстеження за захворювань губ і язика.
47. Інтерпретуйте результати лабораторних методів дослідження за захворювань губ і язика.
48. Проведіть внутрішньосиндромну диференційну діагностику захворювань губ і язика в дітей.
49. Проведіть позасиндромну диференційну діагностику захворювань губ і язика в дітей.
50. Визначте показання, поетапний план, клінічні алгоритми виконання, вибір лікарських засобів і прогноз проведення лікування захворювань губ і язика в дітей.
51. Складіть і обґрунтуйте індивідуальний план профілактики захворювань губ і язика в дітей.

Методи навчання

Методи навчання – це апробовані й систематично функціонуючі способи взаємопов'язаної діяльності тих, хто навчає (методи викладання), і тих, хто навчається (методи учіння), спрямовані на вирішення в освітньому процесі певних освітніх, виховних і розвивальних завдань.

Найпоширенішою й традиційною є класифікація методів навчання за джерелом інформації й формування умінь і навичок. Згідно з цією класифікацією, всі вони поділяються на:

- *вербальні* (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- *наочні* (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- *практичні* (різні види вправлення, виконання графічних робіт, проведення експерименту, практики).

У процесі укладання методичної документації можна скористатися й іншою класифікацією, відповідно до якої диференціюють такі методи навчання:

- *пояснювально-ілюстративні або інформаційно-рецептивні*, які передбачають виклад готової інформації викладачем та її засвоєння здобувачами освіти;
- *репродуктивні*, в основу яких покладено виконання різного роду

завдань за зразком;

– *метод проблемного викладу*, який полягає в тому, що викладач ставить проблему й сам її вирішує, демонструючи протиріччя, якими характеризується процес пізнання. При цьому завдання здобувачів освіти полягає в контролюванні послідовності викладення матеріалу, суттєвості доказів, прогнозуванні наступних кроків викладача. Цей метод реалізується шляхом навчання здобувачів освіти на проблемних ситуаціях із метою успішної попередньої підготовки до майбутньої роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів;

– *частково-пошукові або евристичні*, спрямовані на оволодіння окремими елементами пошукової діяльності.

Із залученням ефективних педагогічних технологій:

активні лекції:

- проблемна лекція;
- бінарна лекція;
- лекція в форматі конференції;
- лекція-прес-конференція;
- лекція-диспут;

неімітаційні форми навчання:

- дискусія;
- дебати;
- диспут;
- круглий стіл;
- засідання експертної групи;
- мозкова атака;
- «сніжний ком»;
- здобувач освіти в ролі викладача;

імітаційні форми навчання:

- ситуаційні задачі;
- ділові й рольові ігри;

творчі форми роботи:

- проєкт;
- метод аналітичного синдромального розбору.

На заняттях із модуля «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика)» частіше застосовуються неімітаційні форми навчання: дискусія, дебати, мозковий штурм.

Метою дискусії є розвиток навичок творчого мислення, виховання культури спілкування, розвиток комунікативних навичок, а також розширення й поглиблення наявних і засвоєння нових знань. Дискусія сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу.

Мозковий штурм (мозкова атака – брейнстормінг) – методика групового рішення задач, за якої всі висловлюють ідеї й можливі рішення проблеми.

Широко застосовуються також активні форми й методи імітаційного навчання в вигляді вирішення ситуаційних задач, ділових ігор, імітаційних і

рольових ігор, рольового тренінгу, ігрового проектування.

До імітаційних методів належить вирішення проблеми, що імітує конкретну ситуацію, наближену до реального життя.

Мета ділової гри – наблизити здобувачів освіти до майбутньої професійної діяльності, в тому числі на амбулаторно-поліклінічному рівні, навчити майбутніх лікарів спілкуванню з пацієнтами, його батьками й своїми колегами.

Сутність дослідницьких методів полягає в організації викладачем пошукової творчої діяльності здобувачів освіти шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань.

Методи навчання в вищій школі також можуть бути поділені на:

- методи, що забезпечують сприймання й засвоєння знань здобувачами освіти (лекції, самостійна робота, інструктаж, консультація);
- методи застосування знань та набуття й закріплення умінь і навичок (семінарські й практичні заняття, контрольні завдання, робота в клініці, проведення практики);
- методи перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок;
- методи заохочення й покарання.

Слід пам'ятати, що максимальна ефективність навчання може бути досягнута лише за умови раціонального (системного) поєднання різних методів.

Форми та методи оцінювання

Для ефективної перевірки рівня засвоєння здобувачами освіти знань, умінь і навичок з модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» використовують різні методи й форми контролю.

Найпоширенішими методами контролю є: усний, письмовий, тестовий, графічний, програмований, практична перевірка, а також методи самоконтролю й самооцінки.

Контроль шляхом *усного опитування* сприяє опануванню логічним мисленням, виробленню й розвитку навичок аргументувати, висловлювати свої думки грамотно, образно, емоційно, обстоювати власну думку. Застосовується на практичних заняттях, лекціях і консультаціях, а також під час змістових і підсумкових модульних контролів. Усне опитування передбачає таку послідовність: формулювання запитань (завдань) із урахуванням специфіки навчальної дисципліни й вимог програми; підготовка здобувачів до відповіді й викладу знань; корегування викладених у процесі відповіді знань; аналіз і оцінювання відповіді.

За рівнем пізнавальної активності запитання для перевірки можуть бути: репродуктивними (передбачають відтворення вивченого); реконструктивними (потребують застосування знань і вмінь у дещо змінених умовах); творчими (застосування знань і вмінь у значно змінених, нестандартних умовах, перенесення засвоєних принципів доведення (способів дій) на виконання складніших завдань).

За актуальністю запитання для усної перевірки поділяють на основні, додаткові й допоміжні. Основні запитання передбачають самостійну розгорнуту відповідь (наприклад, запитання до тем змістових модульних контролів), додаткові – уточнення того, як здобувач вищої освіти розуміє певне питання, формулювання, формулу тощо, допоміжні – виправлення помилок, неточностей. Усі запитання мають бути логічними, чіткими, зрозумілими й посилюваними, відповідати рівню підготовки здобувача, а їх сукупність – послідовною й системною.

Використання усного контролю сприяє тісному контакту між викладачем і здобувачем освіти, забезпечує feedback, дає змогу виявити обсяг і ґрунтовність знань, прогалини й неточності в знаннях здобувача й одразу ж їх виправити. Утім, такий вид контролю потребує надто багато часу на перевірку. Крім того, здобувачі під час опитування хвилюються, тому оцінка нерідко буває суб'єктивною.

Письмовий контроль. Призначення цього контролю – з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння здобувачами освіти знаннями, уміннями й навичками з навчальної дисципліни, визначення їхньої якості – правильності, повноти, точності, усвідомленості, уміння застосувати теоретичні знання на практиці.

Письмова перевірка здійснюється в формі перевіркової (контрольної) роботи, написання розгорнутої відповіді на питання, тощо.

Теми перевірочних (контрольних) робіт, завдання, вправи охоплюють програмний матеріал, є чітко сформульованими для виявлення знання фактичного матеріалу, відповідають рівню знань здобувачів і водночас вимагають від здобувачів певних зусиль, необхідних для їх виконання.

Домашні завдання (залежно від специфіки навчальної дисципліни) можуть виконуватися в вигляді написання коротких конспектів, замальовок, рефератів по темах, що винесені для самостійного опрацювання. Основна перевага письмової перевірки – це те, що за короткий термін викладач має змогу скласти чітке уявлення про знання багатьох здобувачів. Результати перевірки чітко фіксовані. Письмові роботи зберігаються. Здобувачі мають змогу з'ясувати з викладачем деталі й неточності у власних відповідях, провести самоаналіз.

Тестовий контроль використовується для визначення рівня сформованості знань і вмінь з дисципліни. Виокремлюють тести відкритої форми (із вільно конструйованими відповідями) і тести закритої форми (із запропонованими відповідями). Тестовий контроль використовується з метою визначення вхідного рівня знань та оцінки самопідготовки здобувача до кожної теми практичного заняття. Крім того, тести слугують засобом внутрішнього контролю для порівняння, визначення рівнів успішності окремих груп здобувачів, порівняльної характеристики різних форм і методів викладання. Такий вид контролю дає змогу ефективніше використовувати час, ставить перед усіма здобувачами однакові вимоги, допомагає уникати надмірних хвилювань. Тестова перевірка унеможливорює випадковість в оцінюванні знань, стимулює здобувачів до самоконтролю. Однак тест може виявити лише знання

фактів, він заохочує до механічного запам'ятовування, а не до роботи думки.

Програмований контроль. Реалізується шляхом пред'явлення всім здобувачам стандартних вимог, що забезпечується використанням однакових за кількістю й складністю контрольних завдань і запитань. При цьому аналіз відповіді, виведення й фіксація оцінки здійснюється за допомогою індивідуальних автоматизованих засобів.

Практична перевірка застосовується для оцінки оволодіння системою практичних професійних умінь і навичок, та проводиться під час проведення практичних занять і підсумкових модульних контролів. Така перевірка дає змогу виявити міру усвідомлення здобувачем вищої освіти теоретичних основ цих дій.

Метод самоконтролю. Його суттю є усвідомлене регулювання здобувачем своєї діяльності задля забезпечення таких її результатів, які б відповідали поставленим завданням, вимогам, нормам, правилам, зразкам. Мета самоконтролю – запобігання помилкам і їх виправлення. Показник сформованості самоконтролю – усвідомлення здобувачем правильності плану діяльності та її операційного складу, тобто способу реалізації цього плану.

Метод самооцінки. Передбачає об'єктивне оцінювання здобувачем досягнутих результатів. Для формування здатності до самоконтролю й самооцінки викладач мотивує виставляння оцінки, пропонує здобувачу самому оцінити свою відповідь. Дієвим засобом є й організація *взаємоконтролю*, тобто рецензування відповідей товаришів. При цьому здобувач вищої освіти ознайомлюється з нормами й критеріями оцінювання знань. Взяття до уваги результатів самоконтролю й самооцінки знань викладачем під час виставлення кінцевої оцінки робить їх вагомими, позитивно впливає на формування відповідальності за навчальну роботу, виховання чесності, принциповості, почуття власної гідності, дотримання принципів академічної доброчесності.

Оцінювання самостійної роботи. Контроль за опануванням кожної теми, винесеної на самостійне опрацювання відбувається в автоматичному режимі в оболонці електронної платформи СРЗО самостійної роботи/дистанційного навчання eAristo безпосередньо під час вивчення освітньої компоненти (модуля) та шляхом внесення питань і завдань із відповідних тем на контрольні заходи (проміжні контролі змістових модулів, екзамени) разом із матеріалом, що вивчався на аудиторних навчальних заняттях. За умов наявності відсотка правильних відповідей не менше ніж 60 і вище від загальної кількості контрольних питань, система автоматично зараховує здобувачу опанування даної теми з появою індикатора «виконав». За умов наявності відсотка правильних відповідей менше ніж 60 від загальної кількості контрольних питань, система автоматично не зараховує здобувачу опанування даної теми з появою індикатора «не склав», що зумовлює необхідність повторного опанування даної теми. Після успішного опанування здобувачем освіти усіх тем, винесених на самостійне опрацювання, електронна платформа автоматично сповіщає про виконаний об'єм роботи. Алгоритм роботи електронної платформи й дистанційного навчання eAristo регламентований «Положенням про електронну платформу забезпечення освітнього процесу

Основні засади політики оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті

1.1. Оцінювання результатів навчання здійснюється за принципами об'єктивності, систематичності й системності, плановості, єдності вимог, відкритості, прозорості, доступності й зрозумілості методики оцінювання, з урахуванням індивідуальних можливостей здобувачів вищої освіти.

1.3. Співвідношення результатів навчання й форм (методів) і критеріїв оцінювання ґрунтується на таких засадах:

- результати навчання з відповідними стратегіями й критеріями оцінювання визначаються для освітньої програми (ОП) загалом, а для кожної її освітньої компоненти (навчальної дисципліни, практики) окремо та фіксуються в відповідних нормативних документах Полтавського державного медичного університету – описі ОП, робочій програмі навчальної дисципліни тощо;

- форми (методи) й критерії оцінювання, обрані для поточного й підсумкового контролю з освітньої компоненти, узгоджуються з результатами навчання з цієї дисципліни і видами навчальної діяльності, що реалізовувалися в процесі навчання;

- форми (методи) оцінювання забезпечують валідність оцінювання успішності студентів і встановлення факту досягнення результатів навчання. Критерії оцінювання базуються на очікуваних результатах навчання;

1.4. Підсумкове оцінювання результатів навчання здійснюється за єдиною 200-бальною шкалою. Оцінка здобувача освіти відповідає відношенню встановленого під час оцінювання рівня сформованості професійних і загальних компетентностей до запланованих результатів навчання (в відсотках). При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (таблиця 1).

Система поточного й підсумкового контролю

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти включає вхідний, поточний, семестровий і підсумковий контроль знань, умінь і навичок. При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (таблиця 1).

Таблиця 1

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання й вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування й нахили,

		володіє не менш ніж 90% знань із теми під час опитування й усіх видів контролю.
4 (добре)	В	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи й задачі в стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань із теми під час опитування й усіх видів контролю.
	С	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань із теми під час опитування й усіх видів контролю.
3 (задовільно)	Д	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень, із допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань із теми під час опитування й усіх видів контролю.
	Е	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. Володіє не менш ніж 60% знань із теми під час опитування й усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань із теми під час опитування й усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань із теми під час опитування й усіх видів контролю.

Оцінювання поточної навчальної діяльності модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» проводиться науково-педагогічними працівниками кафедри під час практичних занять. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником і здобувачем вищої освіти в процесі

навчання й формування навчальної мотивації здобувачів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником – для коригування технологій, методів і засобів навчання, так і здобувачем освіти – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться в формі усного опитування, вирішення тестів і ситуаційних завдань, оцінки виконання маніпуляцій, письмового контролю, письмового або програмного комп'ютерного тестування на практичних заняттях, оцінки виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на заняттях, дискусії, тощо. Форми проведення поточного контролю й критерії оцінювання визначені в робочій програмі модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс».

Конвертація поточної оцінки, виставленої за традиційною 4-бальною шкалою, в багатобальну на кожному занятті не проводиться.

Наявність оцінки «2» за поточну успішність не позбавляє здобувача освіти права допуску до підсумкового модульного контролю з допустимою мінімальною кількістю балів за поточну успішність.

Здобувач освіти не має право перескладати поточні оцінки «2», якщо він має мінімальну суму балів для допуску до контрольних заходів. Поточні оцінки «3» або «4» не перескладаються.

Здобувач освіти зобов'язаний перескладати «2» в разі, якщо середній бал поточної успішності за модуль не досягає мінімального (3,0) для допуску до ПМК та з окремих тем, визначених відповідною кафедрою як обов'язкові для перескладання на позитивну оцінку.

Дозвіл на відпрацювання поточної оцінки «2» надає завідувач кафедри лише з метою досягнення здобувачем освіти мінімальної кількості балів для допуску до підсумкового контролю, але не пізніше початку нового семестру.

Стандартизований перелік завдань для перескладання «2» регламентується робочою навчальною програмою. Перескладання здійснюється викладачу, призначеному завідувачем кафедри, за графіком консультацій і відпрацювань пропущених занять.

Конвертація сумарної оцінки поточної успішності за модуль із 4-бальної шкали в багатобальну виконується лише після останнього поточного заняття, що передуює підсумковому модульному контролю. Конвертація проходить за наступним алгоритмом:

- підраховується середня оцінка здобувача освіти за модуль за традиційною 4-бальною шкалою серед усіх виставлених оцінок на поточних заняттях, що належать до даного модуля (з точністю до сотих балу);
- отримана середня оцінка конвертується в бали за таблицею 2.

Таблиця 2

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність балам за ПМК, екзамен і традиційній чотирьохбальній оцінці

Середній бал за поточну	Бали за поточну успішність	Бали за ПМК з модуля	Бали за модуль та/або екзамен	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
-------------------------	----------------------------	----------------------	-------------------------------	----------------	---------------------

успішність (А)	з модуля (А*24)	(А*16)	(А*24 + А*16)				
2	48	32	80	F FX	2 Незадовільно		
2,1	50	34	84				
2,15	52	34	86				
2,2	53	35	88				
2,25	54	36	90				
2,3	55	37	92				
2,35	56	38	94				
2,4	58	38	96				
2,45	59	39	98				
2,5	60	40	100				
2,55	61	41	102				
2,6	62	42	104				
2,65	64	42	106				
2,7	65	43	108				
2,75	66	44	110				
2,8	67	45	112				
2,85	68	46	114				
2,9	70	46	116				
2,95	71	47	118				
3	72	50	122			E	3 Задовільно
3,05	73	50	123				
3,1	74	50	124				
3,15	76	50	126				
3,2	77	51	128				
3,25	78	52	130	D	3 Задовільно		
3,3	79	53	132				
3,35	80	54	134				
3,4	82	54	136				
3,45	83	55	138				
3,5	84	56	140	C		4 Добре	
3,55	85	57	142				
3,6	86	58	144				
3,65	88	58	146				
3,7	89	59	148				
3,75	90	60	150				
3,8	91	61	152				
3,85	92	62	154				
3,9	94	62	156				
3,95	95	63	158				
4	96	64	160	B	4 Добре		
4,05	97	65	162				
4,1	98	66	164				

4,15	100	66	166	А	
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180		
4,55	109	73	182		5 Відмінно
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Оцінювання підсумкового модульного контролю модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс»

Підсумковий модульний контроль (ПМК) – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу з окремої навчальної дисципліни (або її частини) на підставі поточного контролю і проводиться на останньому занятті.

Для ПМК використовуються години, передбачені в робочій навчальній програмі. ПМК приймають науково-педагогічні працівники, визначені завідувачем кафедри. З метою об'єктивного неупередженого оцінювання знань здобувачів вищої освіти до прийому ПМК залучаються науково-педагогічні працівники кафедри, які не проводили практичні заняття в даних академічних групах у цієї категорії здобувачів освіти.

З питань (завдань, ситуаційних задач), які виносяться на ПМК, формуються екзаменаційні білети, що затверджуються на засіданні кафедри.

До ПМК допускаються здобувачі вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків практичних занять і виконали всі вимоги з навчальної дисципліни, які передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни (провели курацію пацієнтів із стоматологічними захворюваннями, написали розширені медичні карти стоматологічного хворого й заповнили чек-лист).

Здобувачі вищої освіти, які під час вивчення модуля мали середній бал поточної успішності від 4,5 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до таблиці 2, при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі

незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

ПМК Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс» складається з:

- оцінювання практичних навичок (обов'язкова курація пацієнтів із заповненням розширених медичних карток (6 шт) і чек-листа);
- вирішення ситуативних завдань;
- практичної перевірки оволодіння системою практичних професійних умінь і навичок згідно з «Переліком практичних навичок до підсумкового модульного контролю».

Таблиця 3

Методика оцінювання ПМК

Вид завдання	Об'єм виконання	Шкала оцінювання	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Оцінювання практичних навичок (обов'язкове виконання)	Заповнення медичних карток пацієнтів і чек-листа	6 карток, 1 чек-лист	30	30
Вирішення ситуативних завдань	3 завдання	1 завдання – 10 балів	10	30
Практична перевірка	2 завдання	1 завдання – 10 балів	10	20
Разом			50	80

Результат підсумкового модульного контролю оцінюється в балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, за якої контроль вважається складеним становить 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів – за поточну успішність).

Отримані за модуль бали науково-педагогічний працівник виставляє в «Відомість підсумкового модульного контролю» й індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти. Інформацію про здобувачів освіти, яким не зарахований підсумковий модульний контроль, з точним зазначенням причини не зарахування також вноситься до «Відомості підсумкового модульного контролю» й індивідуальні навчальні плани здобувачів вищої освіти. Причини не зарахування можуть бути такі:

а) здобувач вищої освіти має невідпрацьовані пропуски занять. Позначка «н/в» (не виконав) у колонці «бали за ПМК»;

б) здобувач вищої освіти відвідав усі практичні заняття, але не набрав мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допускається

до підсумкового модульного контролю. Позначка «н/д» (не допущений) у колонці «бали за ПМК»;

в) здобувач вищої освіти відвідав усі практичні заняття, набрав кількість балів за поточну навчальну діяльність і був допущений до складання ПМК, але не з'явився на підсумковий модульний контроль. Позначка «н/з» (не з'явився) у колонці «бали за ПМК».

За умов порушення здобувачем вищої освіти під час складання ПМК правил академічної доброчесності отримані результати анулюються й за відповідь виставляється оцінка «незадовільно».

Після заповнення викладачами «Відомість підсумкового модульного контролю» підписується завідувачем кафедри й подається завідувачем навчальної частини кафедри до відповідного деканату не пізніше наступного робочого дня.

Здобувач вищої освіти має право на складання й два перескладання ПМК. Перше перескладання здійснюється викладачу за обов'язкової присутності завідувача кафедри, друге – комісії, склад якої визначається деканом факультету. У виняткових випадках додаткове комісійне перескладання ПМК може бути проведено за рішенням ректорату Полтавського державного медичного університету.

Дозвіл на перескладання ПМК видається деканом факультету в вигляді «Персональної відомості перескладання підсумкового модульного контролю», який здобувач вищої освіти отримує в деканаті під особистий підпис за пред'явленням індивідуального навчального плану й (за необхідністю) інформації з кафедри про ліквідацію заборгованості (відсутність «нб», середній бал успішності 3,0 і більше). За організованого перескладання ПМК групою здобувачів вищої освіти використовується загальна відомість.

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс».

2. Силабус модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс».

3. Плани практичних занять і самостійної роботи здобувачів освіти.

4. Матеріали для контролю знань, умінь і навичок здобувачів освіти:

- розширені медичні карти стоматологічних хворих;
- перелік практичних навичок для модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з дитячої терапевтичної стоматології» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 5-й курс»;
- тестові завдання з банку тестового компоненту (іспиту «КРОК») другого етапу єдиного державного кваліфікаційного іспиту для спеціальності «Стоматологія»;
- ситуаційні завдання;
- комп'ютерні контролюючі програми.

5. Відеофільми.
6. Алгоритми виконання стоматологічних маніпуляцій.
7. Список рекомендованої літератури.

Рекомендована література

Базова:

1. Терапевтична стоматологія дитячого віку: підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації / Л. О. Хоменко, В. Г. Майданник, І. М. Голубева [та ін.] ; за ред. проф. Л. О. Хоменко. – Видання 2-е стереотипне. – К. : ТОВ «Книга-плюс», 2016. – Т. 2.
2. Терапія пульпи тимчасових та незрілих постійних зубів : Клінічна настанова, заснована на доказах. – МОЗ України, 2024. – 54 с.

Допоміжна:

1. Діагностика та лікування інфекційних захворювань слизової оболонки порожнини рота у дітей : навч. посіб. Ч. 1. / О. В. Шешукова, Т. В. Поліщук, А. І. Максименко, А. В. Марченко ; МОЗ України, Полтавський державний медичний університет. – Полтава : Гаража М. Ф., 2024. – 182 с.
2. Кеннет Ітон, Філіп Овер Практична пар одонтологія : 2-е видання. – К. : Медицина, 2023. – 312 с.
3. Клінічна пародонтологія та імплантологія за Ньюманом і Карранзою: 14-е видання у 2-х томах / Майкл Г. Ньюман, Перрі Р. Клоккевольд, Сатіш Елангован, Івонн Л. Ернандес-Капіла та ін.; почесні редактори Фермін А. Карранза, Генрі Г. Такеї. – Видавництво: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2024. – 1280 с.
4. Мартинюк О. П., Зубачик Р. Я., Слободянюк А. О. Сучасні методи діагностики та лікування хвороб пародонта : навч. посібник. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2021. – 184 с.
5. Мартинюк О. П., Ткаченко П. І. Основи клінічної пародонтології : навч. посібник. – Вінниця : Нова книга, 2020. – 248 с.
6. Основні питання кандидозної інфекції слизової оболонки порожнини рота в дитячому та дорослому віці / Н. М. Іленко, О. В. Шешукова, Т. В. Поліщук, Н. В. Іленко-Лобач, А. В. Марченко. – Полтава, 2023. – 165 с.
7. Особливості діагностики та лікування періодонтитів : навчальний посібник / Коробейнікова Ю. Л., Коробейніков Л. С., Волошина Л. І., Бережна О. Е. – Полтава : ТОВ «Копі-центр», 2022. – 152 с.
8. Професійна гігієна порожнини рота : монографія / П. М. Скрипников, С. А. Шнайдер, Т. А. Хміль [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2021. – 107 с.
9. Семенюк О. Г., Головка К. Ю. Сучасна пар одонтологія : навч. посібник. – Київ : Медицина, 2020. – 220 с.
10. Терапевтична стоматологія : У 4-х т. – Т. 2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис : підручник для студ. стомат. ф-тів. мед. ЗВО. – 3-тє вид. Рекомендовано МОЗ / За ред. А. В. Борисенка. – К., 2020. – 592 с.
11. Терапевтична стоматологія : підручник : у 4 т. – Т. 4. Захворювання слизової оболонки порожнини рота / М. Ф. Данилевський, А. В. Борисенко, О.

Ф. Несин [та ін.] ; за ред. А. В. Борисенка. – 2-е вид., переробл. та допов. – К. : ВСВ «Медицина», 2021. – 640 с.

12. Хейліти: діагностика та патогенетичне лікування / А. В. Марченко, І. Ю. Литовченко, Е. В. Ніколішина, Н. М. Іленко ; за ред. А. В. Марченко ; МОЗ України, Полтавський державний медичний університет, Кафедра терапевтичної стоматології. – Полтава : Укрпромторгсервіс, 2024. – 176 с.

13. Хвороби слизової оболонки порожнини рота : навчально-методичний посібник для самостійної роботи здобувачів вищої освіти / Т. О. Петрушанко, Н. М. Іленко, А. В. Марченко, І. Ю. Литовченко, Е. В. Ніколішина, Н. В. Іленко-Лобач – Полтава, 2024. – 140 с.

14. Periodontal diseases in children: textbook / L. F. Kaskova, L. I. Amosova, N. V. Yanko, O. O. Kulai // Poltava : PP «Astraya», 2020. – 135 p.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційні ресурси бібліотеки.
2. Електронні інформаційні ресурси бібліотеки:
 - електронний каталог;
 - інформаційно-довідникові джерела: енциклопедії, довідники, словники;
 - навчальні електронні видання й ресурси: посібники, що містять систематизований матеріал у рамках програми навчальної дисципліни;
 - репозитарій;
 - цифрова періодика України й зарубіжжя.
3. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:
 - архіви електронних текстів і віртуальні бібліотеки;
 - бази даних;
 - бібліографічні посібники;
 - інтернеткаталоги й колекції посилань;
 - корисні посилання;
 - лікувальні заклади;
 - медична освіта;
 - медичні організації (асоціації, наукові товариства);
 - медичні web-сервери й web-сторінки;
 - науково-дослідницькі центри й інститути;
 - новини.

Корисні посилання

1. <http://rootcanalanatomy.blogspot.com/>
2. <http://www.styleitaliano.org/>
3. <https://www.youtube.com/user/UMichDent>
4. https://www.youtube.com/watch?v=6MZDC_MH9H0
5. <https://medtube.net/>
6. <https://www.youtube.com/watch?v=JnGMbAiqbz8&t=1s>
7. <https://www.youtube.com/watch?v=M0RMWRWeFOg>
8. <https://www.youtube.com/watch?v=SzzIvjO5s6U&t=8s>
9. <https://www.youtube.com/watch?v=2TkuQW1a6jM&t=5s>
10. <https://www.youtube.com/watch?v=VwofmOaYnrk>

11. <https://www.bmj.com/>
12. <https://www.news-medical.net/>
13. <https://www.medscape.com/>
14. <https://profbook.com.ua/stomatologiya>
15. <https://www.amazon.com/Master-Dentistry-Restorative-Paediatric-Orthodontics/dp/0702045977>
16. <https://www.amazon.com/Essentials-Clinical-Periodontology-PeriodonticsShantipriya/dp/9351522431>
17. <https://galdent.com.ua/>

Розробники

завідувач кафедри дитячої терапевтичної стоматології, д. мед. н., професор
Людмила КАСЬКОВА

доцент кафедри дитячої терапевтичної стоматології, к. м. н., доцент Людмила
АМОСОВА

доцент кафедри дитячої терапевтичної стоматології, к. м. н., доцент Світлана
НОВІКОВА